

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDAȚIA

și
ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrise nu se in-
napolază.

ROMÂNUL

„Telegraful Român”
falsifică istoria.

„Ziarul nostru trăde: prin
cinstea și corectitatea.”
(„Telegraful Rom.”, nr. 34. c.)

Arad, 13 Aprie.

Somat de noi, în nrul 68 al „Românului”, să-și justifice atitudinea politică edvocă „Telegraful Român” vine și ne raspule, în nrul 34 al său, spunând că politica deistăzi a lui e politica lui Șaguna.

„Ziarul nostru, zice, „T. R.” a făcut totdeauna, dela întemeiere până astăzi, și v face și în viitor, politică de apropiere, de înțelegere, de aplanare a divergențelor, depolitică de oportunitate, la fel cum e politica Sașilor. Intemeietorul ziarului nostru, Marele Șaguna, ne-a îndemnat și ne-a impus a facem politica aceasta, singură corăspnzătoare puterilor noastre, și tot el a pus condiție redactorilor dela ziar să nu vatăm „interesul prealuminatului împărat și a reafinaț aceluiaș stăpânire”...

„Dela direcția aceasta bine stabilită politică a ziarului nostru o singură dată s'a făcut abatere, publicându-se în ziar un articol contrar guvernului: la anul 1883, după vizita monarhului la Seghedin. Urmarea a fos însă, că redactorul de atunci al ziarului nostru, fericitul Nicolae Cristea, în 24 de ore a trebuit să-și părăsească postul, iar fericitul și înțeleptul mitropolit Miron Romanul a retractat în proximal număr al ziarului articolul publicat, exprimându-și „adâncă smița regretare asupra articolului, pe care redacțiunea într'un moment nefericit al împrejurărilor produse de împrejurările actuale a fot destul de nesocotită a-l da publicității”...

„Dacă ziarul nostru n'a putut deci să ieie poziție dușmănoasă față de guvernul dela 1883 al lui Tisza Kálmán, dela cae a avut atât de multe de îndurat, atât bisera, cât și neamul, și dacă n'a putut lua pozie nici în contra celui mai urgisit guvern al li Bánffy, — când de altcum alții redactau foaia, — cum poate pretinde autorul articolului din „Românul” ca să atacăm guvernul actual și pe domnul prim-ministru, conte Tiza István, despre care suntem convinși, că ar cele mai bune intențiuni de a îndrepta mult din păcatele și greșelile guvernelor de mai înainte? Întrăbăm, nu pe autorul articolului, ci pe cetitorii noștri, dacă ar fi consult oari, să luăm poziție dușmănoasă față de guvernul și față de contele Tisza și noi, astăzi, când avem atâtea școale de salvat, și avem atâtea chestii însemnate pendente, a căror rezolvare norocoasă pentru bisera noastră depinde numai dela bunăvoința guvernului?”...

Ei bine, ce spune aici T. R. e alș! T. R. falsifică istoria, în scopul de a-și acunde păcatele urâte de astăzi.

Șaguna n'a făcut cea politică lipsită de demnitate pe care o face de o vreme încoace T. R.; ei n'a propagat politica de oportuni-

tate, ci a propagat politica de activitate. A atâta lucru trebuie să știe T. R. de astăzi, dimpreună cu autorul „Cărții de aur”. A-i atribui lui Șaguna o astfel de politică, cum e cea de azi a Telegrafului, nu-i numai o simplă falsificare de istorie, ci e și o blasfemie la adresa memoriei lui Șaguna.

După dualism Șaguna — după cum știe orice cunoscător cinstit al istoriei politice românești, — nu împărtășia vederile acelor politicieni români cari erau pentru pasivitate, ci milita pentru „activitatea națională”, adecă: Români să nu stea acasă și să se plângă, ci să-și trimită deputați în camera din Pesta, cari să lucreze acolo cât vor putea mai mult pentru ușurarea poporului nostru. Acestea le spune și T. R. dela 1872, Nr. 9, unde se zice:

„Activitatea națională stă întru a pretinde și a apăra drepturi ce sunt totdeauna proprietatea unei națiuni de jure, dacă din împrejurări fatale nu și de faptă... Avem datoria de a intreveni pentru interesele noastre de tot felul, pe cari trebuie să le apărăm față cu acei conlocuitori din patrie, cari vor ca să ni le îngusteze și cari astăzi prin voința noastră pasivă dispun singuri de soarta țării în dieta din Pesta... Dacă vom intra pe calea realității cu toată seriozitatea, ideile extreme ale minorităților din țară, maghiare și săsești, se vor reduce la măsura lor, iar când aceasta din nenorocire nu ar fi, o națiune compactă și numeroasă cum e a Românilor, ar pretinde drepturile sale, până când le-ar câștiga.”

Asta e politica „oportunistă” alui Șaguna, și cine-i atribue acestuia o altă politică e un falsificator! Și Telegraful de astăzi e un falsificator al Telegrafului de pe timpul lui Șaguna, și un falsificator de istorie!

La 1905 când, în conferința națională dela 10 Ianuarie, fruntașii noștri politici au decretat activitatea, T. R. jubila, pentru că zicea el, a ieșit biruitoare politica activistă a lui Șaguna.

După conferința națională politica T. R. era absolut identică cu politica partidului nostru național. Chiar a doua zi după conferința T. R. scria în fruntea ziarului: „Suntem pentru politica românească făcută cu vizir deschis, ca să o vadă și să o cunoască lumea” (12 Ian. n. 1905). Și mai departe, în acelaș articol, zicea:

„Noi dela ziarul acesta avem de a fi mulțămiiți și cu rezultatul conferinței ținute, pentru că el nu însemnează alta, decât o *învingere splendidă a politicei urmate de ziarul nostru* cu o rară consecvență, *politica activității parlamentare*...”

„La locul acesta ne mărginim la exprimarea părerii, că cei ce nu au obiceiul de a căuta nod în papură... vor recunoaște de valide hotărârile aduse, obligându-se a lucra după putință la executarea lor”.

În Nr. 3 al aceluiaș an T. R. îndeamnă pe Români să între în lupta electorală pentru candidații naționaliști prin cuvintele: „Conștiința noastră e deci liniștită că faptă patriotică de prima ordine săvârșim, când îndem-

năm pe toți Români, inteligență și popor, slujbași și oameni independenți, să meargă la urnă și să-și dea votul pentru candidații români, așa cum cer interesele poporului român din patria aceasta și cum o cere *cinstea noastră națională*”.

În Nr. 4 Telegraful scrie: „ne înjură rău presa jidano-maghiară pentru programul politic stabilit în conferința din 10 Ianuarie ținută în Sibiu, și ne face *trădători de patrie* pe toți cei ce l'am acceptat și ne-am angajat la lupta electorală cu candidații jurați pe acest program.”

În Nr. 5 repetă: „Dela întemeietorul politicei române, nemuritorul Șaguna, foaia noastră cu o consecvență rară și cu o nespūsă bărbăție a luptat neconținut pentru direcția inaugurată acum dlu nou”.

În Nr. 6 T. R. scrie, tot într'un articol prim, intitulat: „*După conferință*”.

„Pare că vedem iarăși, ca la 1892, ridi-cându-se nori negri asupra capului nostru.

Nu ne-a supărat atunci, nu ne supără nici azi, când rândurile celor ce ne înțeleg s'ai premenit și înmulțit cu sute de luptători dibaci și desinteresați. Azi nu mai stăm izolați cu vederile noastre și credem că ele vor străbate la toți aceia cari vor binele și înaintarea neamului, cum au străbătut și vederile noastre pentru intrarea în lupta parlamentară.”

— „Ne bucurăm că poporul alegător român din patrie a înțeles importanța hotărârilor luate în conferința dela 10 Ianuarie a. c. ținută la Sibiu, și dând ascultare fruntașilor săi a dovedit că una este”.

Nu putem zice că învingerea noastră ar fi fost strălucită... Avem 7 deputați aleși... Trebuie să ne mulțumească deci iaptul că *am putut* alege de astădată și numai 7 ori 8 deputați naționali români, dată fiind graba mare, cu care am intrat în luptele electorale, nepregătiți, neorganizați, nedisciplinați, neprijiși de nimeni”.

În Nr. 8 1905, răspunzând „*Gazetei Transilvaniei*” zice: „T. R. a combătut și va combate când va trebui *conducerea rea* a partidului, cu care nu e permis nimănui să facă experimente hazardate, dar n'a combătut partidul.

Un singur partid formăm noi Români din statul ungar, pentru că un singur *scop* avem și nu putem recunoaște pe sama nimănui dreptul de a ne scoate din partid, numai pentru că — ori tocmai pentru că — am reprezentat în trecut decenii întregi curentul ieșit acum biruitor în sânul partidului — *curentul activist*”.

Și cu toate aceste enunțămii absolute clare de politică națională cu vizir deschis, T. R. de astăzi cutează a sfida bunacredința a publicului cetitor, spunând că o singură dată, la 1883, a combătut guvernul, încolo a făcut tot politică de oportunitate! Această falsificare dovedește pe deplin halul moral al Telegrafului de astăzi.

Dar ca să se vadă și mai neîndoios nesinceritatea și absoluta iloyalitate, zăpăceală și lipsă de memorie a Telegrafului, care insultă

memoria lui Șaguna, mai aducem încă o dovadă zdrobitoare.

Șaguna, cum am spus, a fost pentru o politică națională activistă. T. R. dela 1905, care găsea că politica noastră națională a adoptat prin conferința dela 10 Ianuarie politica lui Șaguna, făcea propagandă pentru constituirea unui club parlamentar român, așa cum ar fi făcut și Șaguna dacă ar fi trăit. În acest club T. R. cerea să intre și deputații *guvernamentali români*.

Iată în adevăr ce zice „T. R.” în primul articolul său din Nr. 12 1905 intitulat „Club parlamentar român”: „Speranțele noastre... merg într'acolo că... se va putea forma un club parlamentar curat român și anume din cei opt eventual nouă deputați români și din cei nouă deputați români aleși cu program guvernamental. Partidul din care fac aceștia parte și sub steagul căruia au fost aleși, nu mai e partid guvernamental, și astfel ei nu mai au motiv să rămână în sinul acestui partid. Ar fi deci foarte cuminte lucru, și lumea românească așteaptă chiar dela ei, ca să iasă din partidul liberal și să se alăture la deputații naționaliști români, pentru a forma împreună un club parlamentar român de 17 eventual 18 deputați.

Lucru și mai cuminte ar fi apoi dacă și cei 13 deputați sași ar face asemenea, și cu Românii, apoi cu sârbul și cu slovacul împreună ar forma un club al tuturor naționalităților nemaghiare din patrie, un club parlamentar de 32—33 deputați, de care orice partid ar veni la putere, trebuie să țină cont”.

Iată deci cum la 1905 Telegraful lui Șaguna face în adevăr politica lui Șaguna, cerând ca toți deputații români să formeze un singur club național român. Ba, în opoziție cu T. R. de astăzi, care zice că Șaguna ne îndeamnă să facem politica oportunistă a Sașilor, propunea ca și deputații sași să intre în clubul parlamentar al naționalităților și să facă politică în contra tendințelor guvernelor maghiarizatoare.

Intrebăm: e sau nu echivocă atitudinea

de azi a Telegrafului și e sau nu o falsificare a istoriei, ceea ce susține azi Telegraful?

Și, ca să încheiem cu această chestie, absolut clară, mai dăm numai două dovezi. În Nr. 19, răspunzând „Gazetei” care îl acuza că în ce privește politica activistă „T. R.” s'a luat după „Tribuna” și după „Libertatea”, acesta răspunde:

„E în rătăcire „Gazeta” când spune că ziarul nostru s'a luat după foaia dela Arad și cea din Orăștie. Din contră. Ele s'au luat după noi. Și tot așa și conferința din urmă... Noi suntem mulțumiți cu rezultatul politicii noastre, așa cum a ieșit el din conferința și din alegerile din urmă”.

Așadar Telegraful și comitetul e una și încă T. R. e cel dintâi în politica națională!

Și în sfârșit, iată câteva rânduri din articolul prim publicat în Nr. 28 (1905) sub titlul: „Din putere proprie”.

„Fiecare popor trăiește din propria sa putere, nu din mila și grația guvernelor, ori a altor factori, constituționali ori neconstituționali.

Soarta fiecărui popor, fie mic, fie mare, avut ori sărac, e depusă deci în mâinile sale proprii. Dela hărnicia sa, dela voia sa de viață și dela puterea sa de viață îi atârnă viitorul și fericirea.

Nu guvernele de existență efemeră, cari astăzi vin, mâne se duc, și nici legile pe cari oamenii le fac, oamenii le schimbă ori le strică, dau, îndreptărire de existență unui popor, ci ființa sa proprie, energia cu care se știe afirma în lumea aceasta, unde nu fără motiv și fără scop a fost așezat din partea Dumnezeuirii”.

După toate aceste dovezi cu totul limpezi se naște acum întrebarea: Cum se face că T. R. a abandonat politica națională activistă a lui Șaguna pentru care a stăruit până la 1905, și s'a dat pe panta moderațiilor în doi peri? Și cum se face că de câțiva ani încoace, cam dela ivirea lui Burdea, la 1906, T. R. falsificând adevărul istoric, susține că nu politica

activă prin deputați naționali, e politica lui Șaguna, ci politica „moderată”, cu deputați guvernamentali a la Mangra, Șeghescu etc. și u tipuri a la Babeș, Moldovan Gergely etc.etc.

Cum s'a putut preface cu desăvârșire T. R. în câțiva ani, ajungând dela enunțările categorice ale lui Șaguna și dela declarațiile citite dela 1905 la acea politică de slugărie revoltătoare, pe care am arătat-o în articolul nostru?

În acest punct cerem lămuriri dela comisia administrativă a Telegrafului și declarăm că în parte-ne nu vom înceta de a cere în ace punct lumină, până ce nu se va face lumii deplină.

Căci ceea ce spune T. R. că Șaguna a obligat prin contract pe redactorul Telegrafului ca să nu atingă interesele împăratului și ale guvernului său, — aceasta n'are nici o valoare programatică, ci numai o valoare istorică La 1852, când nu exista libertate de presă și când guvernul și împăratul nu era binevitor, avea înțeles așa ceva. Mai târziu, după dualism, însuș T. R. de pe timpul lui Șaguna lua atitudine în contra guvernului, demnit unguresc după 1867.

Motivul acesta al Telegrafului e și el tras de afară în acelaș mod ilozial, ca și celelalte.

Cerem deci lămuriri și cerem ca T. R. sau să evină la adevărata politică națională activistă a lui Șaguna, sau să nu mai facă politică de loc și să nu i se mai impună preoției, pe care o demoralizează cu totul.

Căci a face ceea ce face de o vreme încoace T. R. și a te scuza cu cuvintele spuse acum vre-o zece ani de răposatul episcop N. Popea, că T. R. „trăește prin cinstea și creștinătatea sa” — încă nu înseamnă cinste. Aceasta înseamnă a umbla cu doi bani în trei pungi, ceea ce unei biserici nu-i ertat să facă.

Deci încă odată: să se facă lumină la Telegraf — și falsificatorii istoriei să-și ia pe deapsa!

Trei scrisori.

III.

(Scrisoarea Elenutei la treizeci de ani).

Dragă mamă,

Mi-e dor de tine, mi-e dor de micul nostru orașel. De multe ori, lucrând la hăinuțele de Paști ale copilașilor, mă trezesc cu gândul acasă. Te văd pe tine, pe tata, grădinița noastră înflorită, și abia târziu bag de seamă că acul meu hodinește. Tu mi-ai spus adeseori să nu mai cos atâta; îmi zice și Valeriu că ochii femeilor sunt cu mult mai scumpi decât să se prăpădească într'o muncă așa de puțin răsplătită. Dar, Doamne, ce se fac! Mie-mi place așa de mult să le pregătesc rochițele fetițelor mele cu mâna mea. Nici n'ar putea să le facă așa de frumoase, așa de drăguțe, nici o cusătoare din oraș. Ai văzut și tu cum se potrivesc de minunat rochițele ușoare pe nepoțelele tale. Până le cos, trăiesc visuri dulci și mândre. Apoi, ceea ce e de căpetenie, îmi trece mai ușor vremea, muncind. Ce s'ar fi ales de mine fără acestea mici și drăguțe ocupații? Valeriu e din zi în zi mai ocupat, rămâne tot mai puțin acasă, copilele se duc la asil, și rămân într'o grea singurătate. Niciodată n'am crezut că, după ce mă voi căsători, o să trăiesc așa de mult singură. Tu știi că nu-mi place să-mi petrec timpul pe la prietene. Eu mi-am închipuit cu totul altfel viața familiară.

Dar Valer trebuie să-și vadă de oficiu. Pricip cu durere necesitatea asta, și totuși, mai ales din anul acesta, mă apasă gânduri grele, bă-

nuiți ucigătoare. Mai înainte mă părăsea, pentru aș vedea de slujbă, cu vădită greutate, cu multă părere de rău. Acum se depărtează fără să fie mișcat deloc, mă lasă singură cu nepăsare, ca și când ar fi vorba de un lucru foarte firesc. Mi-e teamă să nu-mi îngreunez sufletul cu vr'un păcat, dar mi se pare că se depărtează din cercul familiei chiar c'un fel de plăcere. Mă uit după el pe fereastră și-l văd ușor și elegant, întinerit par'că.

Sunt clipe în cari îngheț de spaimă, de îndoială.

S'ar putea ca Valer să nu mai țină la mine ca mai înainte? Doamne, am auzit de atâtea ori, și am citit, că bărbații se urăsc să fie ani îndelungați lângă aceeaș femeie, încât deși cunosc caracterul lui, nu pot să-mi împrăștiu unele bănuieli. Zic anii îndelungați, pentru că deși mie mi-au trecut cei zece ani de căsătorie nespuse de repede, zece ani tot înseamnă ceva.

Cu cât ne apropiem de Paști, mă supune tot mai mult un gând, care a încolțit de mult în mine: Dacă s'ar spovedi și Valer? Dacă într'adevăr ar fi început să crească în inima lui o inclinare rea, nu s'ar putea să nu se curețe de slăbiciunea asta, spovedindu-se și împărtășindu-se. Eu îmi dau bine seama că omul începe să se schimbe, să fie aplicat spre rău, numai când frăgezimea sentimentului scade. Și s'ar putea ca între multele mizerii ale vieții să nu îmbătrânească sentimentul nostru? Sentimentul e întinerit de sufletul nostru, iar sufletul, la rândul său, se renaște, se îmbracă cu nouă străluciri de câte ori harul Domnului se coboară în el. Sentimentele rămân fragede, tinere și totuși

puternice, numai pornind dintr'un suflet curat. Adevărul acesta l'am experiat în mine însămi, de foarte multe ori. Adeseori, în anii de căsătorie, mă temeam să nu îmbătrânesc, ba erau clipe în cari chiar mă simțeam bătrână, adică indiferentă, seacă. Și am băgat de seamă că senzația asta o aveam în clipele în cari nu eram detul de curată, când mă muncia nemulțumirea pisma, mânia sau răutatea. De îndată ce mă cuturam de simțemintele acestea, întineream deveneam iarăși drăguță și fragedă în toate sentimentele, ca o copilă.

Eu nu pot crede, mamă dragă, ca sufletul nostru să poată îmbătrâni. M-am gândit mult și văd că nu-i cu putință. El poate deveni somnulent, dar totdeauna își rezervă posibilitatea de-a se trezi nespuse de strălucitor. Sentimentul nu-i decât glasul sufletului, și dacă această voce a răsunat odată clar și pătrunzător, nu-și poate pierde niciodată intenzitatea și bogăția. Nu pot crede, deci, ca dragostea lui Valer să fi scăzut, ci nu-și mai poate da bine seama de ea, ca în trecut. Și nu mai poate pentru că nu-l mai ajută sufletul.

Sunt adânc convinsă că, însănoșat, luminat sufletul lui prin singurul mijloc cu putință, prin harul lui Dumnezeu, ar întineri din nou și sentimentul lui. Oamenii, mai ales cei ce se țin culti, disprețuiesc acest mijloc de întinerire, care e spovedirea și cuminecarea, dar știu că nu judecă altfel. De aceea te rog foarte mult scrie-i tu lui Valer să îndeplinească și el, anul acesta, porunca bisericii. — Eu nu cutesc să-l îndemn la asta, nu pentru că m'aș teme că va râde de mine, ci mi-e frică să nu-mi ghicească gândul. Și

Instrucțiune*) pentru conscrierea alegătorilor.

Cu ziua de 31 Martie a. c. au intrat în putere dispozițiile legii electorale din anul 1913 privitoare la conscrierea alegătorilor. Adunările comitatelor trebuie să compună până la 15 Mai cercurile de votare, după ce acum se știe în fiecare comitat câte cercul electorale sunt și carl comune se țin de fiecare cerc electoral, apoi să aleagă comisiunile centrale, cari apoi vor trimite în fiecare comună comisiunile de conscriere a alegătorilor.

Deși noua lege electorală nu intrunește nici pe departe condițiile de lipsă a unei legi electorale, care să facă dreptate și poporului românesc, deși e departe de a intrupa dorințele partidului național român din Transilvania și Ungaria, depuse în proiectul de lege electorală, înaintat de deputații noștri, totuși legea nouă, fiind sancționată și de coroană și intrată în viață, trebuie să ne potrivim ei și în lupta pentru apărarea drepturilor noastre suntem datori să ne folosim și de puținele drepturi ce dă această nouă lege.

Până ce va apare cartea despre noua lege ce va publica-o comitetul nostru național, care încă e gata de tipar, aflăm de lipsă a da deocamdată următoarele îndrumări de orientare și conformare pentru publicul nostru românesc:

Drept de alegător are fiecare bărbat cetățean ungar, care a ajuns vârsta de alegător, are locuință statornică, și intrunește una dintre cerințele deosebite ale dreptului de alegător.

Vârsta de alegător e 24 ani la absolvenții de școale medii, 30 de ani la ceilalți alegători.

Locuința statornică e de un an în aceeaș comună.

Cerințele deosebite ale dreptului de alegător sunt următoarele:

I. **Absolvarea unei școale medii.** Cel ce are această calificare are dreptul de alegător, fără a plăti nici o dare.

II. **Absolvarea clasei a șasea a școlii elementare** dă drept de alegător, dacă absolventul mai intrunește una din următoarele cerințe deosebite:

1. Este pus la cel puțin 2 coroane dare directă de stat;

*) Toate ziarele și foile populare române sunt rugate a reproduce această instrucțiune.

2. este meseriaș sau negustor de sine stătător;

3. este aplicat

a) la vre-o întreprindere sau prăvălie industrială;

b) în vr'un post de conducător sau supraveghetor la vre-o economie de câmp; sau

c) în afară de punct a) și b) într'un serviciu public sau privat statornic de 3 ani la acelaș stăpân, având ori ce ocupație; sau

4. face servicii în economia de câmp, în prăvălia sau întreprinderea industrială a vre-unui alegător ca membru de familie ajutător;

5. a ajuns gradul de subofițer în armată sau jandarmerie. (§ 5 al legii).

III. **Cunoștința scrisului și cetitului** (fără absolvarea clasei VI. elementare) dă drept de alegător, dacă cel ce are această cunoștință mai intrunește una dintre următoarele condiții deosebite:

1. dintr'unul sau mai multe soiuri de dare este pus la 20 cor. dare directă de stat; sau

2. este meseriaș sau negustor de sine stătător, dacă lucrează statornic cel puțin cu o callă, sau este pus la dare de 10 cor. dintr'un fel de dare, sau la 20 cor. din mai multe feluri de dare directă de stat; sau

3. este aplicat:

a) în serviciul unei prăvălii sau întreprinderi industriale și încât a fost ucenic are certificat dela forul industrial, sau încât nu are certificat, în cel din urmă 5 ani a lucrat într'una sau cu întreruperi cel puțin 3 ani în aceeaș meserie; sau

b) în vre-o economie de câmp ca lucrător conducător sau supraveghetor; sau

c) în afară de punct a) și b) este în serviciu public și privat, având ori ce ocupație la acelaș stăpân, aplicat de cel puțin cinci ani; sau

4. face servicii în economia de câmp, în prăvălia sau întreprinderea industrială a vre-unui alegător ca membru de familie ajutător;

5. a ajuns la grad de subofițer în armată sau jandarmerie. (§ 6 al legii).

IV. **Nesătătorii de scris și cetit** încă au drept de alegător, dacă sunt puși la cel puțin 40 cor. dare directă de stat din unul sau mai multe feluri de dare directă.

V. **Alegătorii vechi** luși în lista anului 1913, dacă nu intrunesc nici una dintre cerințele deosebite înșirate până aici, rămân și în viitor ca alegători câtă vreme au dreptul, după care au fost luați în listă pe oaza legii de până acum, rămâne neschimbătoare în aceeaș comună, în care au fost luați în listă în anul 1913.

Aceste sunt titlurile de drept, după care cei ce au drept de alegător pot fi luați în listă. Să nu se uite, că numai acel alegător are drept de vot, dacă de a lua parte la alegere și a-și da votul pentru un candidat, care e luat în lista alegătorilor. Trebuie dar, ca să purtăm cea mai mare grijă, ca alegătorii români să fie conscriși și luați în listă.

Cum se vede din cele înșirate până aici, noua lege se întemeiază în linia primă pe știința de carte. Intre știutorii de carte deosebeste 3 feluri, cei ce știu carte multă și au absolvat școalele medii, cei ce au făcut școala elementară și au absolvat 6 clase, și cei ce știu scrie și ceti fără a putea dovedi, că au absolvat 6 clase.

Titlul de drept de alegător trebuie dovedit.

Dovedirea absolvării școalelor medii și a cl. VI. elementare se face cu *certificat școlar*. Cei ce au absolvat școala medie de regulă au certificatul, dar cei cari au absolvat cl. VI elementară, după ce până acum nu au prea avut lipsă de cl, nu îl au. Certificatul din cl. VI elementară se poate căpăta dela școala, în care respectivul a învățat. De importantă este și certificatul din cl IV elementară, căci cine îl are, dacă nu este nici o îndoială, nu trebuie să dovedească că știe scrie și ceti.

Certificatul din cl. IV și VI elementară pentru cei ce au învățat în aceste clase înainte de 1 Ianuarie 1914 se dă în înțelesul legilor de până acum pe baza ziarelor de progres sau altor însemnări școlare sistematice, din care se poate constata identitatea persoanei și că respectivul a căpătat din obiectele învățate în cl. IV sau VI a școlii populare nota de cel puțin suficient (indestulitor), sau că în general a terminat clasa cu succes. Aceste ziare de progres sau însemnări trebuie să fie din vremea, când respectivul a învățat la școală, adevărat originale. (Ordinațiunea ministrului de școale din 31 Martie 1914 nr. 1184—V. K. M. eln. § 1.)

Școalele noastre sunt datoare să caute și să îngrijească ca un bun comun de mare însemnătate ziaarele de progres, cum și alte însemnări de acest fel, de când numai se află în arhivele lor, căci numai și numai pe baza acestora vor putea da certificate despre absolvarea cl. IV și VI elem. pentru cei ce au drept de alegător după noua lege.

Că există ziaarele de progres și că din care ani există, la fiecare școală se va constata în decursul unei Aprilie a. c. deocamdată pentru timpul dinainte de anul școlar 1900—1901. În privința a-

Doamne, martor mi-e Dzeu, că eu nu-l acuz în chip hotărât de nici un rău. Dar bănuielile vin fără voia mea, și, dacă m'ar descoase mai bine as putea scăpa o vorbă care să-l ofenzeze. Și asta n'as voi-o pentru toată lumea.

Iartă-mă, dragă mamă, că vin să-ți tulbur liniștea cu rugarea asta. De sigur îți va da și tie de gândit scrisoarea ce-i vei trimite-o. Și tu ai atâtea lucruri de făcut, singură fiind, cu apropierea sărbătorilor. Cât de mult n'as da să fiu acum așa de curată și liniștită ca tine. Cum m'as fi spovedit de bine!

Dar eu acum mă cufund în tot mai multe păcate. Doamne, cât sunt de departe de vremea în care puteam să spun că n'am nici o pată!

Să nu crezi că vanitatea femeiască mă duce la rele! E adevărat că uneori mă neliniștesc pentru ceea ce se vorbește despre mine prin oraș. — nu prea sunt bine văzută chiar pentru faptul că trăiesc prea retrasă. Societatea de aici nu prea iartă pe femeile cari nu-i seamănă întru toate. Inchipuie-ți, mă cred făloasă pentrucă îmi păzesc casa! Dar, neliniștea aceasta, se împrăștie în grabă. E adevărat că sunt clipe în cari simt niște întepături urite când văd toalete luxoase, pălării mai elegante ca ale mele, dar îmi revin repede în fire și nu cad în păcatul invidiei, nu mă simt nenorocită din cauza asta. Dumneata ști bine că în păcat cazii numai dacă consimți cu ispita ce-ți vine. Ispite văd eu că sunt destule în viață pentru noi femeile, ne bombardează ca niște săgeți nevăzute de câte ori iesim în lume. Dar, mulțumită lui Dumnezeu, totdeauna atâtea pricepere ca să văd cât aseni de ridiculă dacă n'as resfrânge acele etii.

Cad în păcate, după cum cred că mă pricepi, în rândul cel dintâi prin gândurile ce-mi fac despre Valer, prin teama și bănuielile mele. Căci punând cazul că el e nevinovat, — pentru ce as fi gata să jur — toate bănuielile mele, ca lipsite de temei, sunt păcate. Mi-am spus asta în nenumărate rânduri, și totuș gândurile rele vin cu o impetuositate pe care nu o pot opri. Sunt clipe în cari nu-l acuz pe el cu nimic, ci numai pe mine. Imi zic că nu mai sunt destul de gingașe, de draguță, deși în oraș se spune că nu este femeie care să-și adore bărbatul precum eu. Mă învinuesc că nu pun o grijă mai mare pe toaleta mea de casă, deși altădată, iarăș, îmi pare că greșesc pierzând prea multă vreme înaintea oglindei. De câteva ori am mers și mai departe și i-am adus o ofensă chiar bunului Dumnezeu zicându-mi că pentru ce nu-s mai frumoasă, așa de frumoasă încât Valer să nu-și mai poată lua ochii dela mine.

Din bănuielile mele mă aleg cu descurajeri, cu păreri de rău, cu dispoziții rele cari desigur îmi îngreunează sufletul cu păcate. Apoi, de vr'un an mi-am făcut obiceiul să mă rog, în fiecare seară, și pentru Valer. Știu că-i bine să te rogi pentru alții, dar în felul rugăciunii mele îmi pare că zace păcatul: eu mă rog totdeauna ca și când Valer ar fi vinovat de ceva. Astfel îl acuz, fără nici o vină, bunului Dumnezeu. Și totuși mă rog mereu, obiceiul acesta nu-l mai pot birui.

Cad apoi în păcate din pricina copiilor. E într'adevăr lucru ciudat ca să greșești chiar prin cei ce ți-s mai dragi decât lumina ochilor tăi!

Nu știu cum se face, dar într'adevăr în dragostea față de copii sunt de multe ori nesuferită. De câte ori sunt bolnavi. Eu care cred în Dumnezeu și în purtarea lui de grijă, mă împietresc la inimă, mă înrăutătesc, de nu mă mai cunoști, îndată ce mi se bolnăvește vr'un copil. Chiar dacă e numai puțină răceală, și doctorul mă asigură despre asta, eu îmi pierd capul, îmi pare că îngheț și lumea devine pustie pentru mine. Dacă boala e mai serioasă ajung să ieau la răspundere pe bunul Dumnezeu, să-L întreb: Pentru ce? Cerc să mă rog, buzele mi se mișcă, pot spune cuvintele chiar cu vocea tare, dar înima-mi rămâne incuiată, împietrită. Da, mă port ca o păgână, mamă dragă! De câte ori am cercat să-mi schimb firea asta rea ce mă duce la așa păcate mari, dar n'am putere.

Să ai copiii cei mai buni din lume și nu se poate să nu descoperi în ei și scăderi destule. Am auzit spunându-se așa adeseori, am și cetit, și totuși cât de nenorocită mă simt îndată ce aflu vre-o scădere în vr'un copil al meu! Se înțelege, în chipul acesta supăr pe Dumnezeu căci cer să-mi dee ceva desăvârșit, deși știu că în lume nu-i nimic desăvârșit.

Dar ce să fac! Uneori îmi pare Zoe prea slăbuță, prea palidă, Viorica prea neastâmpărată, Ionel prea trunchios! Alteori mă tulbur grozav că Zoe nu pricepe o temă din compot, ori că Ionel nu poate scrie frumos pe 3 sau pe 8. Uneori îmi pierd liniștea când îi aud certându-se, sau, mai ales când se părăsc. Dar ce să-ți mai înșir tie lucrurile aceste pe cari le ști de bună seamă!

ceasta susținătorii de școale au o mare datorie, care trebuie împlinită chiar în zilele acestea.

Fiecare susținător de școală populară (de băieți și mixtă) e dator a prezenta (bemutatni) primăriei comunale ziarele de progres și alte însemnări de progres, din cele mai vechi timpuri până la anul 1900—1901 inclusiv, pentru a se constata, că aceste însemnări de progres din IV și VI a școlii elementare din care ani școlari se află, și că în aceste însemnări e însemnată și de pe cari ani terminarea cu succes a clasei, specificat după obiectele de învățământ sau cel puțin în general. Primăria comunală în luna Aprilie 1914 face constatarea de lipsă și rezultatul îl cuprinde în protocol în 2 exemplare, pe care îl subscrie primarul, notarul și reprezentantul susținătorului școlii. Un exemplar din protocol se păstrează în arhiva comunei, al doilea exemplar în arhiva școlii. Totodată însemnările de progres se adună laolaltă câte un an, ori de pe mai mulți ani împreună, și se cos laolaltă, iar capătul aței se sigilează cu sigiliul comunei, ca fără a se tăia așa nici să nu se poată pune, nici scoate fol din volumul cusut. (§ 2 al ord. minist. cit.)

Inspectorul școlar la vizita cea mai de aproape a școlii examinează însemnările de progres astfel cusute și sigilate, iar dacă află vr'o lipsă, ori eroare, raportează comitetului administrativ. Pentru ziarele de progres din anii după 1900—1901 face însuși inspectorul constatarea de lipsă și sigilarea.

La școlile desființate ziarele de progres sunt a se căuta și a se da spre păstrare primăriei comunale.

Cine vrea să câștige certificat școlar despre absolvirea clasei IV sau VI a școlii elementare pentru dovedirea dreptului de alegător, să-l ceară dela școala, unde a învățat, dacă există, dela primăria comunei, unde a fost școala, dacă școala nu există. Certificatul îl dă școala, respective în numele primăriei notarul și primarul. Certificatele aceste se dau, în înțelesul legii, scutite de timbre și de taxe.

Cine nu poate căpăta certificat școlar din cl. VI. elem., fie că nu se mai află însemnări de progres din vremea când a terminat școala, fie din altă cauză, — poate ajunge în listă pe baza cunoștinței scrisului și cetitului. Deosebirea însă e foarte mare la cei ce mai trebuie să dovedească și darea, căci aceea la certificat de 6 clase e numai de 2 cor., la certificat de 4 clase elementare și numai știința scrisului și cetitului e de 20 cor. Meseriașul și negustorul cu 6 cl. elementare nu trebuie să mai dovedească altceva, cel fără certificat trebuie să aibă și o calfă, sau 10 cor. dare de un fel, ori 20 cor.

Se înțelege, eu nu stau cu mâinile în sân când descopăr relele din ei: cerc pe toate căile să le îndreptez. Dar cât nu mă tulbură toate acestea!

Da, sunt clipe în cari mă doresc la tine, să fiu iar copilă ta alintată. Răspunderea ce-o simt asupra capului meu îmi pare grea de tot, deși, iarăși, cercând să-mi fac datorința, am parte de bucurii așa de adânci și mari, cum nici n'am visat până am fost fată.

Ți le scriu toate acestea, dragă mamă, după ce azi m-am spovedit de Paști. Am fost copleșită azi de o ciudată melancolie, și, în spovădă am vorbit cu mult regret preotului de spovădimele mele trecute, de curăția mea sufletească de mai de mult. Bunul bătrân a fost foarte curios să afle ce mă tulbură, ce-mi îngreuiază sufletul acum, pentru ce mă simt mai păcătoasă decât mai înainte. I-am destăinuit, cu mult mai pe larg, tot ceea ce ți-am scris ție. Bătrânul a tăcut un lung restimp, apoi mi-a zis: „Nu văd să fi mai păcătoasă decât în pruncia sau fetia dumnitale”. A tăcut iar un lung restimp, îmi păru că adormise. N'ar fi fost lucru de mirare căci de dimineața dela șapte asculta mărturisirile și acum erau unsprezece ceasuri, putea fi obosit. Dar el continuă apoi: „Ți spun mai mult: acum ești mai curată pentru că ești mamă și soție bună. N'ai să regreti vremile trecute ci să-i mulțamești lui Dumnezeu”.

Tu ce crezi despre sentința asta a preotului, dragă mamă? Să fie adevărată? Dacă ar fi adevărată aș petrece sărbătorile mai fericită decât ori când. Rog să-mi scrii părerea ta, și să nu uiți de epistola ce va trebui să-i trimiți lui Valer. Mai ales de asta să nu-ți uiți. — Elenuța.

I. Agârbiceanu.

din mai multe feluri. Aplicatul la întreprindere industrială cu 6 cl. are drept de alegător, fără 6 cl. mai trebuie să dovedească și că a fost ucenic și că are certificat dela autoritatea industrială, sau dacă n'are acest certificat, că a lucrat în cei 5 ani din urmă într'una sau cu întreruperi cel puțin trei ani în aceeași meserie. În asemenea drept e cel aplicat în vre-o economie de câmp ca conducător și supraveghetor dacă are 6 clase și dacă știe și numai scrie și ceti. La cel aplicat în serviciu public sau privat deosebirea e că cel cu 6 clase trebuie să dovedească numai 3 ani la același stăpân, cel fără 6 clase cinci ani. În asemenea drept sunt membrii familiari ai unui alegător, cum și cei cu grad de sobofițer, cu și fără 6 clase.

Cine nu poate avea certificat din cl. IV elem. trebuie să dovedească cunoștința scrisului și cetitului înaintea comisiei de conscriere (când se face conscrierea) prin cetirea unui text tipărit și prin copierea unui text dictat de președinte sau vre-un membru al comisiei. Scrisul și cetitul se poate dovedi în ori ce limbă din țară, la cetit și dictat se întrebuintează o carte de cetire din cl. VI. elem.

Această dovedire prin cetit și scris înaintea comisiei se face numai odată, când alegătorul va fi luat mai întâiu în listă.

Se mai poate dovedi scrisul și cetitul și prin certificat dat de comisiunea examinătoare dela autoritatea administrativă. Astfel de comisiune examinătoare se compune după ordinațiunea ministrului de culte din 31 Martie 1914 la fiecare pretură (solgăbirău), președinte statornic e primpretorul, comitetul administrativ designează 3—18 vicepreședinți dintre funcționarii administrativi și 6—36 membri în jumătate dintre funcț. adm. în jumătate dintre bărbații de școală (activi, ori pensionați).

Comisiunea ține examen în subcomisiuni de câte 3 membri. Subcomisiunea constă în afară de președinte dintr'un funcționar adm. și dintr'o putere didactică.

Examenul se ține în centrul cercului, în localul ce se hotărăște. În primul rând aceste examene se țin în luna Maiu 1914, după aceea în fiecare an în luna Februarie.

Înainte de începerea examenelor autoritatea administrativă e datoră să dea o publicațiune (în 1914 cu 8, după aceea cu 15 zile mai înainte), în care să facă cunoscută însemnătatea cunoștinței scrisului și cetitului din punct de vedere al dreptului de alegător, condițiunile admiterii la examen, că examenul e fără plată, să spună hotărât ora și locul examenelor și că la examen se poate înștiința în persoană sau prin scrisoare până la ziua începerii examenelor.

La examen se poate admite ori care bărbat de 24 ani. Cei admiși se iau într'o listă în ordinea cum s'au anunțat. Examenul e public.

La examen se citesc 5 șire tipărite, iar 2 șire se scriu după dictat dintr'un text arătat de președintele, ori un membru al comisiei dintr'o carte de cetire întrebuintată în cl. VI elem.

Despre rezultatul examenului se declară întâi puterea didactică, în caz de diferență de păreri hotărăște președintele. Hotărârea se publică după putință numai decât, dar negreșit în aceeași zi. Dacă examenul nu reușeste, se poate repeta ori înaintea comisiei permanente, ori înaintea comisiei de conscriere.

Dacă examenul a reușit, cel examinat capătă certificat cu următorul text:

În înțelesul §-lui 73 din art. de lege XIV din 1913 scutit de timbru.

Certificat.

X. Y. . . . . locuitor din comuna . . . . . (comitatul), care s'a născut în . . . . . (comuna, comitatul, țara, anul, luna, ziua). înaintea comisiei permanente compuse în înțelesul §-lui 51 din art. de lege XIV din 1913 despre alegerea deputaților la dieta țării azi a dovedit odată pentru totdeauna cu putere pentru întreaga țară, că știe scrie și ceti.

Dat . . . . .
membrul comisiei. . . . . președinte.
(Sigiliul autorității adm.)

Certificatul are valabilitate pentru întreaga țară, și dovedește știința scrisului și cetitului pentru totdeauna.

Acesta e al doilea mod admis de lege pentru a dovedi scrisul și cetitul.

Cum toate partidele politice din țară se mișcă pentru a se folosi de aceea ce dă noua lege electorală, puțin cât este, dar tot e de folosit, ne ținem

și noi de datorie a atrage atențiunea conducătorilor satelor noastre, fruntașilor noștri politici, ca în fata lucrărilor de conscriere a alegătorilor să se ridice la culmea chemării lor, să lumineze pe cei ce au dreptul de alegător asupra hotărârilor legii, mai ales să stăruiască, că cei ce pot, să-și câștige certificatul de absolvire al clasei VI elem., iar cei ce nu pot, cel puțin al cl. IV elementare, iar cei ce nu pot câștiga aceste certificate, dar au cunoștința scrisului și cetitului, să nu cruțe osteneala de a se înfățișa înaintea comisiei de conscriere și a da dovadă despre cunoștințele lor prin scrisul și cetitul a câtorva șire dintr'o carte de cetire.

Cei ce vreau să aibă certificat cu putere pentru întreaga țară să se înfățișeze înaintea comisiei permanente dela pretură.

Chemăm dar la muncă pe toți ostașii credincioși ai partidului nostru!

Un schimb de telegrame între regele Carol și țarul Rusiei. Se anută din Petersburg că în cercurile diplomatice rusești se vorbește că din prilejul plecării perechii princiare române din Petersburg a avut loc un schimb de telegrame între regele Carol și țarul Nicolae.

Regele României a mulțumit țarului în cuvintele cele mai călduroase pentru primirea caldă ce a făcut perechii princiare române, exprimându-și totodată speranța că relațiile dintre România și Rusia vor deveni tot mai intime.

Țarul a răspuns la telegrama regelui Carol în modul cel mai prietenesc accentuând că și el, țarul dorește o dezvoltare cât mai cordială între Rusia și România.

Se crede probabil că în cel mai apropiat viitor un mare duce rus va merge la București pentru a să reîntoarcă în numele țarului vizita perechii princiare române.

Contele Tisza despre situația politică. Ziarul guvernamental „Az Ujság” publică la loc de frunte un interviu cu primul ministru, care înainte de a părăsi capitala ține să informeze țara despre impresiile și reflexiile sale politice, ca un fel de revelație partizanilor săi de sărbători.

Mai înainte de toate contele Tisza declară că e nemulțumit cu acțiunea de colonizare, care nu a dat rezultatele visate. Dăunăzi Darányi l'a atacat pe tema aceasta, deși el însuși a pornit și a condus acțiunea de colonizare. Guvernul mai este acuzat că a detras ajutoarele bănești indispensabile colonizărilor, sub presiunea evenimentelor externe. De fapt ajutorul de 10 milioane s'a detras încă în 1910, când nu se putea exercita nici o presiune din afară; și aceasta a făcut o guvernul pentru că acțiunea de colonizare a fost rău aplicată. Primul ministru sub acțiunea de colonizare înțelege apărarea pozițiilor „periclitate”, cu alte cuvinte acțiunea aceasta ar avea un caracter mai mult defensiv și nimic altceva.

Ce privește situația în Croația primul ministru crede că s'a ameliorat. Doar unele chestiuni personale ar mai fi de aranjat, și anume împlinirea unor posturi din imediata apropiere a banului cu oameni devotați guvernului, membrii ai majorității. Comunicatul guvernului maghiar, în care se spune că saborul nu e parlament, a făcut mult sânge rău, dar — spune primul ministru — numai între Croații maghiarofobi și rusefili, ultraști și trialiști, cari visează o Croație — mare.

Ce privește legea electorală contele Tisza respinge atacurile ziarelor, cari confruntând statistica cea veche și cea nouă a alegătorilor, constată că numărul acestora a scăzut în loc să crească. Aceasta — spune primul ministru — e o evoluție naturală și o rezolvire necesară, pentru ca să se poată ține paș cu lumea civilizată. Numai acela atacă legea electorală, care nu cunoaște împrejurările în cari trăim.

Despre situația externă contele Tisza, din motive bine întemeiate, nu mai vrea să facă declarații categorice. Vorbește numai în general despre pacea universală etc., pentru care nu mai poate fi tras la răspundere. Dar își ascunde năcazul într'o ironie melancolică spunând că, cu aranjarea afacerilor externe ale monarhiei ar trebui încredințat contele Mihail Károlyi, aventurosul politician de peste ocean.

Cam acestea le-a spus, în rezumat, contele Tisza despre situația politică, lăsând ca cetitorul inteligent să le întregască singur, ori să-și facă deducțiile, concluziile și... comentariile.

Delegațiunile se vor întruni în 27 Aprilie în Budapesta, când se vor ține ședințele de deschidere. Camera ungară intrând într-o nouă sesiune parlamentară va alege noi membrii în delegațiunile în vreme ce membrii delegațiunilor austriace vor rămâne tot cei cari au fost aleși pentru sesiunea de toamna trecută. Primirea delegațiunilor de către M. Sa în palatul din Buda va avea loc în 28 Aprilie la amiazi. Tot în aceeași zi după amiazi contele Berchtold își va rosti expozeul în ședința subcomisiunii de externe a delegațiunii austriace.

Sesiunea delegațională probabil va avea o durată mai lungă, debaterile promițând să fie în ambele delegațiuni mai agitate chiar și decât în sesiunea trecută. În ședințele delegațiunii austriace se vor aduce de sigur în discuție ajurnarea camerei austriace și punerea în aplicare a paragrafului 14. Probabil nu vor lipsi în legătură cu aceste chestii nici scenele furtunoase, anunțându-se atât din partea Cehilor cât și a Germanilor că îl vor trage la răspundere și pe ministrul de externe pentru situația parlamentară.

În ședințele delegațiunii ungare cu toată siguranța se va da din nou o înversunată luptă între contele Tisza și delegații opoziționali. Aceștia din urmă se pregătesc să aducă în discuție *raporturile dintre România și monarhie*, iar contele Tisza probabil nu va lăsa fără critică *acțiunea fruntașilor opoziționali împotriva triplei alianțe*.

Delegațiunile vor avea să dezbătă proiectul bugetului comun pe anul bugetar 1914—15, care, după cum se știe, se începe cu 1 August. Poziția cea mai importantă din bugetul comun va fi preliminarul de cheltuieli al marinei, pentru care se cere un nou credit de 420 milioane pentru dezvoltarea marinei. Suma aceasta se va repartiza pe 6 ani. Întru cât sunt cunoscute intențiunile comandamentului militar, noi pretențiuni pentru armată nu sunt luate în vedere deocamdată.

Ministrul de externe contele Berchtold va prezenta delegațiunilor anunțata „Carte roșie”, care va cuprinde documente asupra războiului balcanic și în deosebi asupra raportului dintre monarhie și România. Prin această carte diplomatică contele Berchtold încearcă să-și motiveze și să justifice atitudinea monarhiei față de regatul român în cursul celui de al doilea războiu balcanic.

Raportul administrativ asupra Bosniei și Herțegovinei se va prezenta într-o nouă formă și va avea o introducere politică.

Cheltuielile pentru trupele dislocate în Bosnia și Herțegovina erau până acum prezentate delegațiunilor printr-un proiect de credit special al ministerului de războiu. Însă în sesiunea viitoare pentru prima dată va fi abandonat acest proiect, cuprinzându-se cheltuielile cu trupele dislocate în Bosnia și Herțegovina în pretențiunile ordinare ale ministerului de războiu pentru anul 1914—15. Prin aceasta se dă expresiune situației de drept ce o ocupă Bosnia și Herțegovina dela anexiune încoace în monarhie.

Președinte al delegațiunilor austriace, după cum se vestește, va fi contele *Silva-Tarouca*, fost vicepreședinte al delegațiunilor, iar vicepreședinte va fi fostul președinte *Dr. Leo*. Președinte al delegațiunilor ungare e designat să fie fostul ministru de comerț *Lad. Beöthy*, în locul baronului *Ludovic Láng*, care fiind bolnav petrece la Brioni.

După părerea cercurilor guvernamentale se crede că delegațiunile își vor termina lucrările până la sărbătorile Floriilor.

Presă maghiară despre intervenția României în Albania „Az Ujság” publică un articol de fond, intitulat „Mediatorul”, în care comentează rolul ce l-a avut România în cursul crizei balcanice. Ziarul scrie următoarele:

În cursul evenimentelor balcanice a intervenit o întorsătură, când regatul român, ridi-

cându-se deasupra celorlalte state mici, a ajuns în primul plan al politicii europene. Dela încheierea păcii din București, grupările marilor puteri au recunoscut marele rol ce l-a avut România, asigurându-și o pozițiune ce semăna cu aceea a unui stat conducător. Această întorsătură se atribuie politicii înțelepte și chibzuite a regatului român, care a știuit să fie răbdătoare când a trebuit și să ia o atitudine energică și îndrăznească, când situația cerea aceasta. România a luat acum locul Europei, căutând să restabilească ordinea în Albania.

Pozițiunea înaltă ce o ocupă România între statele balcanice, relațiunile sale față de marile puteri, relațiunile de rubedenie dintre regele Carol și principele de Wied, cât și prietenia dintre România și Grecia, aceste sunt motivele ce ne fac să credem că România e proprie pentru îndeplinirea acestui rol.

Dupăce relevă marile merite ale regelui Carol, ziarul declară că pentru moment nu se poate prevedea dacă România va putea obține un nou succes în interesul păcii, România va face însă un serviciu triplei alianțe, dacă va reuși să restabilească liniștea în Albania.

Masacrele din Corița. Un doliu național.

Dela un bun frate aromân primim următoarele rânduri:

Firul telegrafic ne-a adus trista știre că **marele naționalist părintele Haralambie Balamaci**, a fost asasinat la Corița de soldații greci sub îndemnul metropolitului Ghermanos, împreună cu fratele său Sotir și alți trei notabili.

Crezusem că în urma încheerii păcii dela București se pusese capăt martirajului Aromânilor, dar amar ne-am înșelat. Nu trecură câteva luni și Bulgarii răpuseră viața neuitatului patriot Zica din Petrici cu intenția să înăbușe orice mișcare românească în regiunea Petriciului.

Credeam că Bulgarii o făceau din ura ce o aveau în contra Românilor pentru teritoriul anexat, dar nu ne așteptam la crima monstruoasă comisă de aliatul Tărei Românești, de acela care pretinde mâna principeselor Elisabeta, asupra celui ce era sufletul vieții aromânești din Albania centrală, din falnica Corcea.

Setea oarbă de sânge ce au Grecii în contra a tot ce este românesc în Balcani și Pind și-au manifestat-o acum cu răpunerea vieții și mutilarea în modul cel mai barbar a celui mai mare patriot aromân, al unui naționalist de frunte, a neuitatului preot Haralambie Balamaci.

Nu e pană să descrie martirajul și torturajul la care au fost supuși acei cinci fruntași ai aromânismului din Albania de către soldații lui Constantin al XI Bulgaroctonul, al aceluia ne care regele Carol l-a salvat de rușinea pe care era să o albă în al doilea război balcanic prin participarea bravei armate române.

Pentru noi Români pierderea prea iubitului nostru prelat părintele Balamaci este ireparabilă, căci aromânismul din Albania a primit o lovitură mortală. El va servi drept icoană celor ce mai luptă pentru menținerea rasei românești în Pind și Balcani.

E de datoria Tărei Românești să spue celor din Atena să puie capăt urgiei lor sălbatece și pornirilor lor zuloșe în contra a tot ce e românesc, nefiind demn din partea României să stea alături cu călăii fiilor ei din Pind și Balcani, dând în căsătorie pe prințesa ca să devie regina unui popor de asasini.

Fac apel la frații mei Aromâni de luptă să jure răzbunare călăilor neamului nostru și la un

nou atac să se răspundă prin atac și nu prin protestări platonice.

Din pribegie.

Confratele „Seara” din București comentează în modul următor acest nou act de canibalism al Grecilor:

„Se pare că acești Greci, — scrie „Seara” —, atâtea lași și de poltroni,ucid pentru simpla plăcere de a ucide, pentru voluptatea de a vărsa sânge pe altarul patriei transformat într'un abator.

Și totuși, în criminalitatea lor, acești asasini unesc cruzimea antropofagiei cu mișelia celei mai desgustătoare poltronerii:ucid, torturează, masacrează cu rafinement și cu furie, iar în urmă se improvizează în imaculate columbe ucise de ereși.

In al doilea rând, acești călăi sunt astăzi oficialmente, diplomaticeste, amicii noștri, cari vor să pecetluiască alianța printr'o apropiată și sigură înrudire între familia noastră domnitoare și familia domnitoare din Atena.

Apoi Grecia își datorește în primul rând dublarea teritorului ei României, care prin tratatul din București a pecetluit un succes nemeritat răspândindu-l în proporțiuni etrem de exagerate.

In stârșit, d. Venizelos, primul ministru al Greciei, a declarat formal, pe credința de Danou, că drepturile proprietatea și viața Aromânilor va fi respectată de bandele grecești.

Consecințele alianței și apropiatei înrudiri regale, a recunoștinței Greciei și a angajamentelor formale luate de d. Venizelos, sunt evidente: masacrarea permanentă a Aromânilor, culminată în demența uciderii preotului Balamace, a lui Sotir Balamace și a altor cinci fruntași români din Corița.

Demnitatea României cere o reparație exemplară.

Nu poate exista o alianță între România și Grecia atâta timp, cât ea va fi zidită pe cadavrele fraților noștri, a martirilor aromâni căzuți victime furiei sanguinare a bandelor și armatelor grecești.

In urma unor crime atât de odioase, în care a fost mutilată filia fizică și națională a neamului nostru, nu înțelegem cum ar mai putea veni pe teritoriul românesc Diadohul, până ce țara noastră profund jignită și sângerată, nu va căpăta complectă satisfacție.”

Iar confratele „Inainte” scrie astfel:

„...Va trebui întreprinsă o luptă foarte energică pentru ca să se pună capăt în Orient organizației bandelor. Sunt puteri organizate în afară de guvernele statelor și aceste puteri nu luptă numai în codrii și contra acelor pe cari îi consideră dușmani ai țării, ele luptă și în interiorul țării, în orașe, și pândesc cu glonțul și cuțitul pe bărbații politici cari nu se supun dorinței lor.

De sigur că guvernul din Atena a dorit mai puțin ca ori cine să aibă astăzi un incident dureros cu Aromânii. Nu era de loc momentul ca în România să se producă manifestații contra poporului grec și de sigur guvernul și poporul elin se vor grăbi cei dintâi să vestejească iapta bandelor dela Corița.

Evident însă că o protestare platonice nu poate liniști spiritele și că măsuri trebuiesc luate pentru pedepsirea exemplară a acelor cari au stat în capul bandelor și au comandat jaful și măcelul.

Noi am pierdut acolo cinci dintre cei mai vrednici aromâni. Și cu nimic nu au fost vinovați Aromânii aceștia cari steteau leali și cinstiți cetățeni ai noului stat creat de Europa și la întărirea căruia însuși statul român a dat ajutor.

Dacă nu se iau măsuri energice de guvernele

PILCZ IRMA

PI.1663

atelier de corsete

ARAD, str. Deák-Ferenc numărul 2.

Asortiment de corsete de specialitate (calitatea cea mai bună), execut după măsură bandaje și aparate de răzimat drept (țiiitoare) — Se primesc reparații și curățiri. — Cei din provincie să ceară înviațiuni referitor la măsură.

statelor balcanice în contra bandelor înarmate, vom avea de înregistrat foarte curând noi isprăvi criminale, ce vor turbura desigur pacea peninsulei.

Și nu este interesul nici unui stat balcanic să provoace conflicte și nici să împiedece printr-o politică lăaturalnică, realizarea apropiierilor politice pe cari guvernele le urmăresc în vederea menținerii păcii.

Politica statelor trebuie s'o ducă guvernele, nu asociațiile revoluționare conduse de oameni și fără răspundere și fără pregătire să priceapă adevăratele interese ale statelor”.

D. Dr. Leonte, președintele societății macedo-române din București a făcut unui ziarist următoarele declarații asupra masacrelor din Corița:

„Ceiace vă pot spune — a declarat d. Dr. Leonte — este că ultimele asasinat comise contra părintelui Balamace și al celorlalți Români ai noștri — au o gravitate extraordinară. Telegramele primite anunță că aceste asasinat au fost comise de trupe în regulă, dar deghizate. Este vorba deci de un atac plecat din ordinul guvernului grec și aci constă toată gravitatea faptului.

Românii macedoneni sunt cu totul alarmați și cer cu insistență ca guvernul român să dea satisfacție și să ia măsuri.

M'am prezentat — după cum știți — M. S. regelui, unde am expus toate cele petrecute. Am arătat că pacea în Balcani va fi greu de înlăturat fără o autonomie a Macedoniei.

M. S. regele s'a interesat foarte de aproape de toate cele întâmplate.”

Sâmbătă la orele 4 d. a., o nouă întrunire a avut loc la soc. „Macedoromână”.

Spiritele sunt cu totul îndârjite și așteaptă răspunsul guvernului.

Ieri dimineață o delegație a Românilor Macedoneni s'a dus la ministerul de externe unde au fost primiți de d. ministru Porumbaru.

D. ministru Porumbaru după ce a ascultat plângerea Românilor Macedoneni cu privire la înălcările din Corița le-a spus:

— Guvernul nostru a făcut demersuri, pe cale diplomatică, la Atena și la Durazzo. Dela Greci ni s'a dat răspunsul că totul ar fi opera unui dușman personal al dlui Venizelos, un anume Bussion, care vrea să-i facă situația imposibilă.

La observația că această explicație grecească nu spune nimic, și că cu atâta macedoneni nu se pot declara mulțumiți, când frați și părinți de-ai lor sunt masacrați, — d. ministru Porumbaru le-a spus că nu le poate da un alt răspuns mai precis.

Astăzi Români Macedoneni se vor întruni la sediul societății lor din Calea Rahovei.

E vorba de convocarea unui mare meeting național.

D. Dr. Leonte, a expediat următoarea telegramă dlui N. Balamace, la Corița:

„Societatea macedo-română, nespun de dureros atinsă de pierderea ireparabilă a neîntrecutului patriot și iubit părinte, precum și a valoroșilor naționaliști, unchi și ceilalți trei notabili transmite sincera sa compătimire și profunda revoltă sufletească, ce inspiră oribilul atentat banditesc a cărui victimă au fost”.

Oficiul francez al guvernului român „Independența română” publică următoarea notă: „Un corespondent ocazional ne informează că asasinatelor din Corița au produs o impresie penibilă în cercurile oficioase grecești. Se aruncă în mare parte, răspunderea asupra unui anume Bussion, fost deputat în parlamentul otoman inamic personal al dlui Venizelos.

Bine înțeles, în Grecia, se atribuie Albanizilor inițiativa acestui conflict”.

Nota aceasta e prea laconică și nu poate satisface pe Români macedoneni cari așteaptă o intervenție energică a guvernului pentru ca cel

putn în viitor vleața trațiilor și părinților lor să fie apărută.

După câte știm însă guvernul român a intervenit la Atena.

D. Venizelos a răspuns printr-o telegramă în care spunea că atât cei cari au fost omoriți, cât și cei cari au comis asasinatelor, sunt supuși albanezi, — ca atare Grecia nu are nimic de făcut.

Cum guvernul român avea informații precise că masacrele au fost făcute de bande grecești din Grecia, organizate militărește, a telegrafiat din nou dlui Venizelos.

D. Venizelos, a răspuns, plângându-se că este vorba de o manoperă a opoziției care tinde să-l facă imposibil, și că oficialitatea greacă, regretă profund ce se întâmplă dar nu are mijlocul să împiedece „batalioanele sacre”.

„Clopotele amuțite”.

— Două declarații. —

Se știe că în anul trecut — pe la 21 sau 22 Aprilie n. — ziarul nostru a făcut apel către publicul românesc să boicoteze teatrul unguresc din Arad, fiindcă la acest teatru s'a reprezentat cunoscuta piesă teatrală jignitoare pentru sentimentul nostru românesc intitulată „Clopotele amuțite”.

În același timp ziarul nostru a făcut o aspră critică direcțiunii numitului teatru pentru că a permis reprezentarea acestei piese teatrale contra căreia încă în anul 1910 când ea într-o seară se juca la acest teatru un grup de tineri români din Arad au făcut o demonstrațiune foarte sgomotoasă.

Direcțiunea și artiștii teatrului au găsit foarte jignitoare pentru dlor critica noastră și în consecință ne-au denunțat tribunalului din Arad pentru calomnie.

Desbaterea acestui proces, la care sunt invitați vre-o 47 de persoane, este fixată pe ziua de 16 Aprilie n. a. c. la tribunalul din localitate.

În urma unor explicații acceptabile această chestie a fost aplanată între acuzat, redactorul nostru responsabil d. Constantin Savu și directorul teatrului d. Mihail Szendrey.

D. C. Savu a făcut următoarea declarație: Subscrisul declar, că prin ceea ce am scris în ziarul „Românul” dela 21 și 22 Aprilie în legătură cu reprezentarea de către teatrul Național maghiar din Arad a piesei teatrale „Clopotele amuțite”, n'am avut intențiunea să ofensez pe nici un membru sau membră a trupelor numitului teatru. Iar, dacă totuși membrii sau membrele acestei trupe s'ar simți ofensați prin ceea ce am scris în „Românul”, îmi exprim regrete.

Arad, 13 Aprilie 1914.

Constantin Savu.

D. M. Szendrey a făcut următoarea declarație:

Tisztelettel kijelentem, hogy az 1913 évi április hó 21-én szinrekerült „Elnémult harangok”-at minden czélczástól távol állva tüztem ki a műsorra. Sőt, ha távolról sejtettem volna azt, hogy a darab kitűzését a közönségem román része rossz néven veszi ezt, feltétlenül levettem volna a műsorról, mert nem lehet érdekem a közönségemet a színházról elidegeníteni.

Arad, 1914. április hó 13-án.

Szendrey Mihályi.

În românește:

Declar cu respect că piesa teatrală „Clopotele amuțite” reprezentată în 21 Aprilie 1913 am afișat-o fără de nici o intențiune de aluziune. Iar, dacă bănuiam măcar că publicul meu românesc se simte jignit pentru afișarea acestei piese, necondiționat aș fi luat-o din program, deoarece nu am intențiunea să-mi înstrăinez publicul dela teatru.

Arad, 13 Aprilie 1913.

Mihail Szendrey.

Totodată d. director Szendrey a declarat că retractează denunțarea făcută contra dlui Savu la tribunalul din Arad.

Știrile zilei.

Studentimea universitară din România și arestarea studentului Mândăchescu.

București. — O vie agitație domnește în rândurile studentimei universitare din cauza menținerii în arest a studentului Mândăchescu în afacerea atentatului dela Dobrițin.

Mândăchescu e ținut arestat de aproape două luni de zile, deși n'are altă vină decât că a lăsat să i se surprindă buna credință și a imprumutat un pașaport agentului provocator rus Ilie Cătărău pe care îl credea un apostol naționalist. Alaltăieri camera de punere sub acuzare — în urma intervenției guvernului — a reconfirmat mandatul de arestare al studentului Mândăchescu, astfel că acesta va mai fi ținut încă o lună.

Studentii au hotărât să convoace un mare meeting pentru a cere imediata libertate a colegului lor.

Misiunea spaniolă în București.

București. — În urma vizitel pe care A. S. R. principesa Maria a făcut-o la Madrid s'a vorbit de sosirea unei misiuni spaniole în București. Misiunea spaniolă va sosi în curând pentru a aduce M. S. regelui uniforma de colonel a regimentului al doilea de geniu care are garnizoana în Madrid.

Misiunea ce va sosi se compune din A. S. R. principele Don Alfonso de Orleans, locotenentul Moreno Abella aghiotantul său, generalul Slave din geniu, colonelul Rodrig din geniu, comandorul Lopez și locotenentul Sanchez de Joca.

A. S. R. principesa Beatricea soția principelui Alfonso va însoți pe soțul său.

Misiunea spaniolă a părăsit ieri Madridul și va sosi Sâmbătă 5 Aprilie, sau cel mai târziu în prima zi de Paști.

AA. LL. RR. principii spanioli vor fi găzduiți la palatul regal.

Madrid. — O misiune compusă din mai mulți ofițeri înalți ai regimentului al doilea de geniu spaniol a plecat în frunte cu principele Don Alfonso de Orleans la București pentru ca să-i predea M. S. regelui Carol uniforma de colonel spaniol al regimentului al doilea de geniu. Înainte de plecare misiunea a fost primită în audiență de către regele Alfonso. Principele Alfonso e însoțit de soția sa prințesa Beatrice. Misiunea va călători prin Paris, Viena și Budapesta și va sosi în capitala României Duminecă în 19 c.

Nonrocire pe câmpul de aviație dela Aspern.

Viena. — Ieri după amezai în cursul producțiilor aviatice, ce au avut loc pe câmpul dela Aspern, maestrul în săritul cu umbrela de pe aeroplan, Bourhis, conform programului, s'a ridicat la orele 4 cu un aparat condus de pilotul Lemoine. La înălțime de 400 Bourhis a sărit cu o umbrelă construită de căpitanul Bonnet de pe aeroplan. Slobozirea a mers în ordine. Îndrăznețul săritor ajungând însă la pământ din cauze necunoscute și-a frânt ambele picioare și a suferit grave răni interne.

Boicotarea comercianților albanezi în Muntenegru.

Viena. — „Albanische Korrespondenz” află din Podgorița că boicotul împotriva comercianților albanezi continuă. Boicotul ar fi început din ordinul regelui Nichita.

Cancelarul german la Corfu.

Berlin. — Cancelarul german Bethman-Hollveg se va duce săptămâna aceasta la Corfu pentru a vizita pe împăratul Wilhlem.

Ancheta contra guvernului Gheșoff și Daneff.

Sofia. — Mai mulți deputați din partidul guvernamental au cerut să se ordone o anchetă asupra activității guvernelor prezidate de Gheșoff și Daneff.

Aviz abonaților noștri.

Rugăm pe stimații noștri abonați să nu uite a-și plăti fără amânare restanțele pe cvar-talul trecut și să ne trimită totodată și abona-mentul pe noul cvar-tal, înainte. Să-și aducă aminte de marele scop ce sprijinesc abonând acest ziar și să fie seamă de enormele piedeci materiale cu care se tot luptă încă presa ro-mânească. Cu întoarcerea poștei așteptăm să ni se trimită toate restanțele, precum și abo-namentul pentru noul cvar-tal Aprilie—Iunie. In caz contrar ziarul nu îl se va mai trimite.

ADMINISTRAȚIA.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 13 Aprilie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: vreme uscată, temperatură moderată.

Prognostic telegrafic: vreme uscată, cald. Temperatura la amiază a fost: 16 C.

Sinoadele anuale ale eparhiilor Aradului și Caransebeșului, P. S. S. L. L. dnii episcopi Ioan I. Pap al Aradului și Dr. E. Miron Cristea al Caransebeșului, au convocat sinoadele respec-tivelor eparhii pe Duminică Tomil, 13/26 Aprilie a. c. la ora 9 dim.

Sărbătorirea dlui C. Angheliescu, ministru al lucrărilor publice din România de către ziaristi. Ni se scrie din București: Ziaristii din capitală au oferit Sâmbătă seara un banchet dlui Dr. C. Angheliescu, ministru al lucrărilor publice, drept mulțumire pentru laudabila măsură luată de a li se acorda bilete permanente de liber parcurs pe căile ferate.

Banchetul a avut loc în sala de marmoră a restaurantului Boulevard.

Seria toasturilor a început o d. ministru Angheliescu. Dsa ridică primul toast pentru M. S. regele Carol făuritorul României moderne.

Vorbesc dnii Ch. Lahovary, Al. Ciurcu C. Milie, Cristu Negoescu, N. Dumitrescu-Câmpina, maior Bancila și Const. Bacaibașa, pentru d. ministru.

D. ministru Angheliescu a răspuns printr'un frumos toast pe care-l dăm aci în rezumat:

— Nu găsesc cuvinte de mulțumire pentru sărbătorirea ce mi-o faceți. Deși rolul presei nu este atât de a informa cât de a călăuzi pașii societății, totuși publicul va cere hrana de toate zilele, informațiile de cari are nevoie.

Dv. oameni plini de avânt și generositate, cari luptați cu atâta avânt, cari luptați în toate direcțiile, aveți trebuința din timp în timp și de un repaos al minții spre a căpăta noi forțe de muncă și de jertfă.

Înlesnindu-vă mijlocul de a vă repauza min-tea, privind și spre alte orizonturi n'am făcut decât o datorie. De altfel oricâte înlesniri vă vom face, ele nu vor răsplăti munca dv. pentru îndrumarea claselor de jos, îndreptarea celor de sus, pentru dreptate și adevăr.

În aceste sentimente să-mi permiteți să ridic acest pahar pentru dv., pentru propășirea presei românești.

Au mai vorbit pentru presă și pentru d. mi-nistru, d. B. Delavrancea, fost ministru de lu-crări publice, d. Ed. Tavernier, corespondent al

ziarului „Le Temps”, iar d. Compoteca închină pentru cei doi prieteni ai presei de față Dr. C. Angheliescu și Barbu Delavrancea.

Banchetul a luat sfârșit la ora 11. — Cor.

Românii în noul teritor sârbesc. „Dimineața” din București publică un raport din Monastir despre situația populației aromâne în noul teritor sârbesc. În acest raport se spune între altele următoarele:

Autoritățile sârbești, de când au fost insti-tuite în teritorul cucerit orbite de șovinism prin tot felul de mijloace caută să desnaționalizeze populația aromână. Comuna curat româ-nească Gopos, care sub Turci era într'o stare înfloritoare, azi e nevoită să-și închidă școlile. Autoritățile sârbești au numit primar pe un anu-me Dumitru Dasu, un cunoscut asupritor și duș-man a tot ce-i românesc. Ceeace acesta nu a reu-șit sub domnia Turcilor, încearcă să realizeze acum.

Dovedindu-se zadarnice toate încercările de a pune capăt acestor stări triste, populația s'a adresat într'un memoriu către conducătorii Aromâni, iar consulul din Monastir a trimis a-cest memoriu ministerului de externe al Ro-mâniei.

Răsunarea unui soldat. Ieri pe Corso, stra-da cea mai cercetată a orașului Fiume gene-ralul contele Ioan Sallis a observat că soldatul Pascale Francescovic, care trecea pe lângă el nu era îmbrăcat conform prescrișelor militare. Generalul a dat poruncă unui plutonier ca să-l ducă pe soldatul Francescovic în casarmă. A-cesta auzind dela plutonier de porunca gene-ralului a fugit după general și ajungându-l l-a lovit cu pumnul în piept și apoi scoțându-și ba-ioneta amenința să-l străpungă. În acel moment însă a sosit în fugă și plutonierul și soldatul de frică a luat-o la fugă. Imediat a fost alarmată în-treagă garnizoana, dar soldatului i-a succes pâ-nă acuma să se ascundă dinaintea urmăritorilor lui.

Răniții exploziei dela Dobrița. Săptămâna trecută au părăsit spitalul cei din urmă răniți mai grav cu ocazia atentatului cu bomba: candidatul de avocat David și diaconul Kriskó, ambii vindecați pe deplin de arsurile suferite, dar cu auzul slăbit pentru totdeauna.

Amănunte inedite și senzaționale asupra spionajului A. Troisky. Într'un număr recent al ziarului nostru am publicat senzaționala știre despre expulzarea din România a primejdiosului spion rus căpitanul Ana-tole Troisky.

În numărul ce primim azi conține D. Karnabatt publică următoarele amănunte inedite și senzaționale asupra spionajului lui Troisky:

„În București se află de câțiva ani un fost ofițer rus, român din Galați, fiul unui decedat avocat și om po-litic foarte cunoscut în localitate, căruia dintr'un sen-timent de explicabilă delicatete nu-i dăm numele, mărginindu-ne să-l designăm prin inițiala pronume-lui, d. B.

Tânărul ofițer din armata rusă, fire sensibilă, tem-perament entusiast, care în copilărie a gustat în țara noastră din toate farmecile libertății, printr'o firească reacțiune contra nedreptăților și miseriei absolute-mului rusesc, a devenit un nihilist fervent, s'a afirmat în mișcarea liberatoare a Rusiei prin acte de devotament și de curaj care l-au făcut să intre în comitetul te-rorist. Denunțat și dovedit a fost condamnat la muncă silnică pe viață, stând în închisoare doi ani. Pentru a scăpa de restul osândei, ofițerul B... recurge la un truc: simulează nebunia, și face atâta de bine pe ne-bunul, încât e internat într'un ospiciu. Aci, ofițerul B... este supus celei mai stricte supravegheri, exami-nat de diferite comisii medicale, cari tindeau să-l de-maște simularea.

Energia, tenacitatea și dorul de libertate al tân-

rului nihilist dejoacă însă toate supravegherile și co-misiile medicale, până ce într'o zi, printr'o serie de peripeții într'adevăr extraordinare, reușește să evadeze și cu pașportul unui ziarist român se refugiază în țara noastră.

Stabilit în țară, nihilistul B. care continua să în-trețină legături cu comitetul terorist rusesc, nu avea decât un singur gând, un singur scop al vieții: să zădărnicească opera spionilor ruși, să-i denunțe și să-i dovedească pentru a scăpa țara de consecințele ne-faste ale uneltirilor lor.

Grație nihilistului B... s'a putut afla trădarea fo-etului căpitan Goliescu și s'a putut stabili că o serie de indivizi, din care mulți sus puși, cari exercitau di-ferite comerțuri, iar unii ocupau funcțiuni publice, în realitate nu erau decât niște bulgari spioni.

În București se învârtea prin toate localitile cu-noscute, căutând mai cu seamă prietenia ofițerilor, un individ, care pentru a se strecura cu mai multă ușu-rință făcea în permanentă pe omul beat, distrat, ză-păcit. Uneori umbla pe stradă cu capul gol, vorbea singur: alteori cădea noaptea târziu pe trotuar, într'o ebrietate reală sau simulată, de unde era ridicat și dus în trăsură acasă.

Acest individ se numea Anatole Troisky, spunea că a fost căpitan de cavalerie în garda Imperială rusă, se dădea drept corespondent al agenției ruse „Westnic” și funcționar al legației rusești din capitală.

Nihilistul B... își dădu imediat seama că are în față un spion rus, și comunică cazul dlui Panaitescu, șeful siguranței generale a statului. D. Panaitescu răspunse că și d-lui are impresia că Troisky este spion rus, dar că îi lipsește dovezile materiale pentru a proceda față de el cu rigorile cuvenite.

Nihilistul B... își luă angajamentul să furnizeze a-cesse dovezi și, după cum se va vedea, și-a îndeplinit mărunat angajamentul.

Spionul Troisky ocupă o cameră mobilată în strada Umbrei Nr. 1 la un domn Zauer.

Nihilistul B... închirie, în același imobil, o cameră vecină cu a lui Troisky; camerele celor doi erau des-părțite de o ușă, care era astupată cu un garderob, aflător în camera nihilistului, și a căruia cheie era de asemeni în camera nihilistului.

Știind, că nici o categorie de oameni nu-l atrage mai mult pe Troisky ca ofițerii, nihilistul B... invită într'o seară la el acasă, pe mai mulți ofițeri cu care era de convență în privința scopului urmărit. Ofițerii făceau chef, râdeau și cântau: Anatole Troisky care era un bun muzicant, îi acompania din odaia lui la piano.

Nu trecu mult, și Anatole Troisky trimise vecinului său o carte de vizită prin care îl ruga să-i permită să ia parte la petrecerea din camera sa. Spionul că-zuse în cursă!

Anatole Troisky intră în camera nihilistului B... Du-pă puține timp, nihilistul B... se retrase din odaia sa, și intră în camera spionului Troisky, în ușa căreia posta un român basarabean, membru al comitetului, deghizat în ordonanță. Nihilistul B... începu să răscolească pe masă, prin saltare și se aprovizionă cu o sumă de docu-mente compromițătoare pentru spion.

La un moment dat se auzi un șgomot la ușă: Anatole Troisky intră să ia o sticlă cu rom. Nihilistul se as-cunse imediat după garderobă!... Troisky își luă sticla cu rom și trecu din nou în camera ofițerilor.

De atunci de câte ori lipsea Troisky de acasă, ni-hilistul B... da garderoba din odaia lui la o parte, des-chidea ușa și se aprovizionă cu documente.

Într'o noapte, nihilistul B... fiind aproape surprins de Troisky, în camera lui, s'a ascuns sub pat, unde a trebuit să stea câteva ore, până ce spionul a început să sforăie.

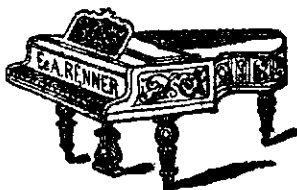
Într'o zi, pe când spionul Troisky se afla la Sinala, nihilistul B...dădu lovitura definitivă: intră în odaia spionului, îi spurse toate sertarele și îi luă toate docu-mentele compromițătoare, pe cari apoi le prezentă dlui Panaitescu, directorul siguranței generale a statului. Între aceste documente se afla o foarte interesantă corespondență între Troisky și contele Bobrinsky.

Dovada mistunei pe care o avea Troisky în țara

PRIMA ȘI CEA MAI VECHĂ
DE CLAVIRE ESTE A LUI

FRANZ ȘI ALBERT RENNER

TIMIȘOARA-JOSEFIN
strada HUNYADI nr-ul 12.

MARE ASORTIMENT DE
PLANE, PLANINE ȘI HARMONII.
: CALITATEA CEA MAI BUNĂ. :

Prețuri ieftine.

Prețuri ieftine.

noastră era făcută: expulzarea se putea face, deci, fără a putea da loc la vre-o protestare diplomatică din partea Rusiei.

Expulzarea a fost deci hotărâtă”.

Moartea împărătesei văduve a Japoniei a impus Japonezilor un nou doliu național pe timp de un an.

Faimoasa princesă Luiza împreună cu complicele ei Mattasich a fost chemată din nou înaintea tribunalului pentru faliment fraudulos.

Multimilionarul sârb Alexa Krismanovici murind zilele trecute și-a lăsat întreaga sa avere pentru scopuri filantropice și culturale naționale.

Sbor peste Apenini. Aviatorul Widmer ridicându-se cu aparatul din Ravenna, în două ore a trecut peste Apenini, la o înălțime de 2000 metri, aterizând în Puggia. Sborul l'a făcut în condițiuni excelente.

Pirații au atacat în apropiere de Islanda un vapor german însoțit de mai multe bărci, cari

plecaseră să pescuiască în apele nordice. Cu împușcături de armă au silit personalul să le dea banii și toate obiectele de valoare ce le aveau cu dânsii, apoi au dispărut în largul mării. Fiind autoritățile înștiințate, s'a pornit o expediție pentru prinderea lor.

x In atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u. (Ml 1621)**

x Am onoare a aduce la cunoștință m. st. Doamne, că au sosit pălăriile după cea mai nouă modă. Transformările le execut în timp de două ore. Cerând sprijinul binevoitor a m. st. Doamne, semnez cu stimă: **Iulia Roman.** Arad, Deák-Ferencz u. 2. (Ro 1976—6)

x Zile bune, dulci, plăcute fiindcă vreau ca să am multe **Ciocolată, poame, zahăr** Numai dela **MESSER ILLÉS** cumpăr.

Arad, str. Deák Ferencz nr. 8.

(Me 2037—5)

x Preparatele lui Höfer. Foarte răspândite și excelentele prafuri a lui HÖFER se când în trei forme. Prafurile I de presărat p. copii, nr. 2 în culorile albă, roșă sau crem ca pudră, nr. 3 ca praf pentru asudări. Aceste prafuri de presărat a lui HÖFER având mare trecere în sezonul de primăvară, e consult să vă înouiți depozitul.

x Instrumentul bun e muncă ușoară. Acum când fiecare conom grăbește să-și procure coasă atragem atenția asupra coasei „**Korona gyémánt**” care având tăis și ascuțiș excelent și fiind ușoară isprăvim cu ea lucru întreit. Astfel nime să nu cumpere coase până ce nu probează coasa „**Korona gyémánt**” care se poate căpăta exclusiv numai dela **Lengyel tesvérek** sau dela prăvăliile din Kaposvár.

Cronică sportivă.

Cele dintâi emulațiuni românești sportive.

Clubul sportiv „**Transilvania**” din Cluj, în ședința sa din Martie a adoptat cu însuflețire în programul său de activitate externă, să aranjeze la 17 Mai în *Dej*, iar în 8 Iunie a. c. în *Orăștie* concursuri de scrimă (sabie), atletică (trântă), gimnastică (sul și paralele) și fotbal. După concursuri va urma maiial.

La concursul din Dej vor mai lua parte: Clubul athletic din Dej și sportiștii universitari români din Budapesta (Soc. Petru Maior).

La concursurile din Orăștie vor mai lua parte: Clubul athletic din Orăștie, clubul vânătorilor și de tras la tir din Orăștie; invitate mai sunt apoi: „**Gloria**” din Arad, „**Șoimii**” din Sibiu

și tinerimea dela gimnaziile române din Ardeal.

Cei cari doresc să ia parte la emulațiuni, sunt rugați ca deodată cu anunțarea, să trimită și suma de 5 (cinci) coroane, ca taxă pentru participare.

Avizurile pentru participare la concursuri se pot face până la 1 Mai a. c. la secretarul de concursuri d. **Traian P. Nicolin** (Cluj, strada Király, Nr. 18).

Comitetul aranjator al emulațiunilor, **apelează la toți înțelegătorii și iubitorii** de sport Români, să doneze obiecte potrivite pentru premiarea forțelor distinse. Obiectele se trimit pe adresa Clubului sportiv „**Transilvania**” (Cluj, str. Király Nr. 18) iar acei, cari binevoiesc a dona o sumă în bani, cât de mică, să trimită paralele cu indicarea destinațiunii la institutul de

credit și economii „**Economul**” (Cluj) unde se administrează fondurile noastre.

Noi, coboritorii unui neam de eroi, abia azi, după două milenii, abia astăzi ridicăm cu încredere steagul mândru al luptelor voinicești. Să-l ajutăm cu toții la isbândă!

Despărțămintele rugate din partea C. S. T pentru organizarea locală din Dej, Gherla, Bistrița, Năsăud, Orăștie, Alba-Iulia, Deva și Hațeg, sunt rugate să facă propaganda cea mai largă, și să se organizeze, pentru reușita deamă a emulațiunilor.

Aflându-se C. S. T. în fața unor mari cheltuieli prin aranjarea acestor emulațiuni, crede, că se va împărtași de sprijinul moral și material, stând în serviciul unei idei atât de nobile și frumose.

Chipul de sus înfățișează scene dela noul club sportiv român din Cluj „**Transilvania**”, care deși întemeiat de abia câteva luni, poate privi la un trecut de frumoasă activitate, ale cărei roade au întrecut ori ce așteptări. — Tot progresul făcut, toată însuflețirea caldă și crescândă cu care se lucrează aici, se datorește perseveranței și tăriei de convingere neînfrântă, cu care servește ca pildă sufletul acestei instituțiuni, iubitul nostru profesor

de scrimă, d. **Gavril Deac**. — D. Gavril Deac este cunoscut în cele dintâi cluburi din țară și îndeosebi în cercul sportmanilor din Ardeal, ca un duelist nebiruit. Premiat în mai multe rânduri, la 1907 a câștigat șampionatul în sabie, Ca tânăr universitar a fost ani de-a rândul profesor de scrimă la cluburi și profesor privat. Atât în calitate de profesor de scrimă, cât și în calitate de secretar al acestei instituțiuni, munca ce o deșvoltă,

desinteresat, totdeauna însuflețit și cu cele mai mari speranțe pentru apropiatul viitor, merită mai mult decât scurta și modesta noastră apreciere. Dintre atleții clubului portretele acestea înfățișează pe dnii **Tarciniu Prișcu, Traian P. Nicolin, Lazar Isac**, studenți mediciști și pe d. **Mircea Prișcu**, stud. științe naturale, cari fac cu bun succes exerciții de scrimă, box și luptă.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

AVIZ.

Pentru de a face cunoscute în cercuri cât mai largi produsele societății noastre, oferim on. public rachiu de prune — în vederea sărbătorilor apropiate — în preț excepțional de ieftin.

18%	de la 49 fileri.
20%	55 "
22%	59 "
25%	69 "
28%	81 "

Rachiul prefript și de coarne, drojdii cu prețuri foarte moderate.

Mustre se trimit pentru 40 fileri în mărci postale.

„PRUNA”

societate pe acții industrială și comercială în Marosillye.

(Pu 2033)

Se caută

un candidat de avocat

cu 1 Mai ori 1 Iunie, plată după învoială. A se adresa la administrația ziarului.

(A 2018)

Mag. Pharm.

Caut un asistent diplomat cu practică bună pe 15 Mai a. c.

Salar lunar 180—200 cor. și locuință. Post stabil și condițiuni favorabile.

DIONISIE NEGRU

farmacist, Resiozabánya.

(Ne 2020)

ANUNȚ.

Caut un cumpărător pentru o casă, în care se ține birt și dughian, constătoare și din multe chilii de locuit, precum și din magazini, șopru, grajd, curte și grădină.

Casa e pusă la loc corespunzător pentru afacerea de comerț în strada principală între două sate bine situate.

Prețul este moderat.

Ceice doresc a se informa mai de aproape să se adreseze proprietarului: **IOAN BORCHESCU**, neguțator în Óborlovény p. n. Perebő (com. C.-Severin). (Bo 2032)

Sute de inși au spus deja...

că cele mai bune și mai durabile ghetete pentru bărbați, femei și copii se capătă numai la

„Asociația călțunarilor din Arad”

(„Aradi Cipőtermelő-szövetkezet”),

ARAD, Piața Libertății (Szabadság-tér) 14.

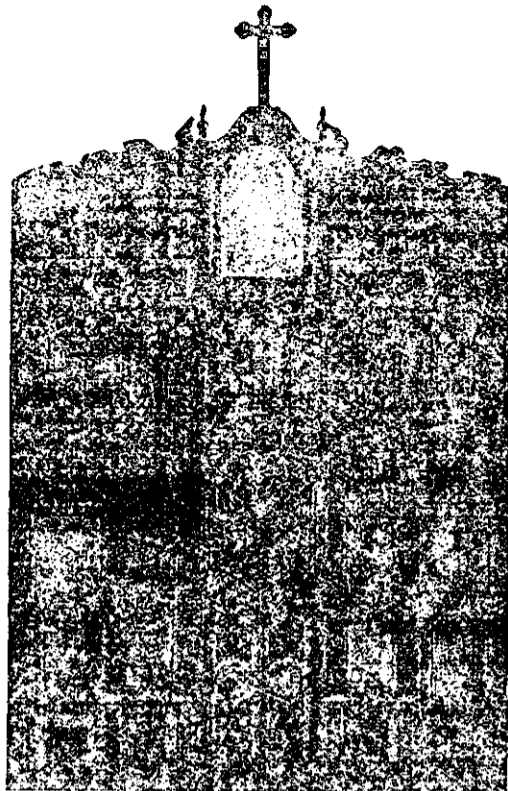
Tot aci se vând jumătăți de talpă de gumă, cari sunt durabile și scutesc piciorul contra umezelei, apoi se execută grabnic.

Comenzi și reparaturi se execută prompt.

Prețuri ieftine! Serviciu conștiințios

(A 1983—5).

CEL DINTĂI ȘI MAI MARE ATELIER ARTISTIC PENTRU ARANJAMENTUL BISERICILOR.

SI 1168

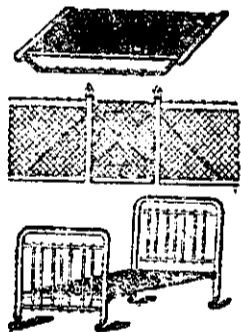
Execută: iconostase, sculpturi, construire de altare, auriere și pictură; aranjări noi de biserici în stil modern; altare, amvoane, fântâni pentru botez, statui, icoane-stațiuni, scaune duhovnicești și bănci p. biserici.

Renovare, auriere și pictare de altare vechi.

Bisericile sărace primesc favor și li-se acordă plătiri în rate. Merg la fața locului pe cheltuiala mea proprie. Mii de scrisori de mulțumită dovedesc execuția artistică și durabilitatea lucrărilor mele.

Schmidt János

Budapesta, Kőbányai-ut nr. 53.

Lo 1787

Lőrincz urmașul **Petruț** lui

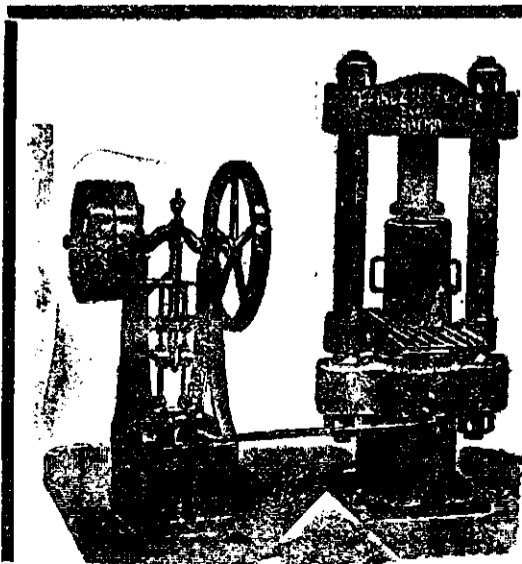
cumpănar, lăcătuș pentru clădiri și pentru lucrări de artă, maestru de mobile de fier, de aramă și matrațe de sârmă

CLUJ (Kolozsvár) Hosszu-utca nrul 26.

Execută cele mai precise cumpene zecimale, centimale, cântare cu pod și balanță, apoi mobile de fer și de aramă.

Oferă matrațe de sârmă cu cadru de lemn executate în atelierul propriu în orice mărime.

Primește spre executare toffelul de lucrări în această branșă, cu prețurile cele mai convenabile.

PRINCZ TESTVÉREK

Atelier de mașini și pentru clădit mori în **Szatmár.**

Pregătește petrine și orice mașini pentru stors olei, mânate cu apă. mașini de desghio-cat, sfărmat și prese, pe lângă asta cele mai exacte transmisiuni cu tractație circumpetală. Instalăm mori pe tain, ori cu cilindre.

NOUĂ
prăvălie de
instrumente
muzicale!

PULTER VENCEL

fabricant de instrumente muzicale

Marosvásárhely, Deák Ferenc-u. 7.
(Lângă Palatul Cultural).

Depozit bogat și foarte bine sortat de VIOLINI
noui și vechi și pentru școală, CITERĂ și clari-
nete, INSTRUMENTE DE SUFLAT, harmonice
și părți de instrumente etc etc GRAMOFOANE și PLĂCI în
asortiment bogat. CORZI (strune) din străinătate cu ton curat pe
lângă garanță. — Reparaturile se execută prompt și conștiințios.

(Pu 1847)

TELEFON 387. TELEFON 387.

BRAUN N. ANTAL

ARAD, Boros Béni-tér 7. (Casa proprie)

Recomandă depozitul său bogat asortat cu
văpseli și material pentru zidit

În atenția domnilor cari voesc să zidească. Atrage atenția mai
departe asupra varului de prima calitate, cement, țiglă, țevi de
beton, praș de platră, împletituri de trestie, table de cement
pentru pavaj. — Productele fabricii sale de ghips din Baia
de Criș le ține acuma în depozit desfăcându-le cu prețuri foarte
ieftine. — Cere sprijinul On. public.

(Ba 1914-10) Cu stimă: **BRAUN N. ANTAL.**

IN ATENȚIUNEA CĂLȚUNARILOR!

Cele mai frumoase și
mai bune fețe pentru
ghete și pentru cisme
și achizite pentru
ghete mai bine și mai
ieftin se pot procura
de la:

Ve 1765

Dacă dorești să ai
ghete bune și comoa-
de dar și elegante,
pe lângă prețuri foarte
moderate, atunci să
te adresezi cu incre-
dere firmei:

WEIDNER JAKAB, fabrică de fețe pentru
ghete — călțunar pen-
tru domni și p. femei

Lugoj, str. Széchenyi. :: Telefon: 87. :: Prețurile gratis.

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent
e în general cunoscut, se pregătește în trei țărâmi.

No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80
No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1—
No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—
»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fâșia de pe
cutie și pe capacul cutiei iscălitura »H Ö F E R«.

Săpun Höfer . . . . . à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate far-
maciile din țară și străinătate și dela:

Zentral- **HÖFER'S APOTHEKE** WILH III.
Versendungsdepot Uargasse 14.
(E 1968-50)

ve 885-60

VERES FERENCZ

atelier de măscărit cu putere motorică pentru zidiri și mobile

DEJ — (DEES) str. Ludovic Kossuth, nr. 63.

Magazin de mobile pentru prân-
zitoare, dormitoare și saloane,
icoane oglinzi, ceavoare și . . .

Execută totfelul de lucrări pentru zidiri, mobile și orice
lucrări în această branșă, cu prețurile cele mai moderate,
din material excelent și uscat.

Cel mai vechiu magazin și atelier de reparaturi în
ARAD, de biciclete, mașini de cusut și gramafone.

Declara în modul cel mai hotărât, că Bicicletele
„Original Viktoria“ și „Puch“ precum și
mașinile de cusut „Pfaff“ sunt de vânzare
exclusiv numai la mine.

HAMMER VILMOS

ARAD, Szabadság-tér nr. 5/6.
Timișoara—Josefin (Temesvár-
Iőzsefváros) Hunyadi út nr. 14.

Vânzare exclusivă de mașini și plăci Pathé,
gramafone „COLUMBIA“ și originale și
cele mai noi plăci românești.

Mare atelier special de reparaturi
Mașini de cusut „SINGER“ cu prețuri foarte ieftine.

Spiritul de reumă

este cel mai sigur mijloc de frecat
contra durerilor provenite din poda-
gră, ischias, reumă și totfelul de ră-
celi. — După câteva frecări durerile
membrelor suferinde încetează defi-
nitiv. Are efect sigur și la boale
învechite și neglijate.

MODUL DE INTREBUINȚARE:

Dimineața la sculare și seara la cul-
care locurile suferinde să se frece
îndelung cu puțin spirit de reumă.
După frecare partea suferindă să se
învăluie cu o haină caldă.

Prețul unei sticle 1 cor.

Sa 572

Preparator:
F. Sándor Zoltán
farmacie la „Inger“ — Erdőszentgyörgy.

In atentionea publicului din localitate și din provincie.

VARGA GYÖRGY

maestru de cuptoare

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Hid aral 19.

In marele său magazin se pregătește cele mai frumoase :

cupatoare de olane samotte

cu prețuri moderate, atât pentru localitate cât și pentru provincie.

Reparările se execută cu prețuri moderate. (Va 829)

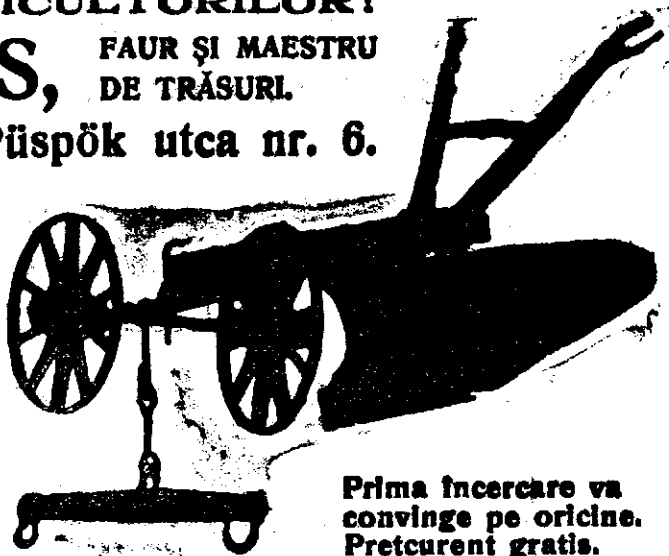
IN ATENȚIUNEA VITICULTORILOR!

CSABA LAJOS, FAUR ȘI MAESTRU DE TRĂSURI.

SEGHEDIN (Szeged), Püspök utca nr. 6.

Oferă excelențele pluguri pentru îngroparea vițel de vile, invenție proprie, indispensabile în economie deoarece are următoarele avantaje:

1. In fiecare an întoarce pământul.
2. Îngroapă sămânța în afunzimea pământului.
3. La zi 2 oameni și 2 cai pot acoperi 6—8 jugăre.
4. E potrivit pentru orice lățime de drum, fiindcă poate fi regulat oriunde precum și afunzimea poate fi regulată

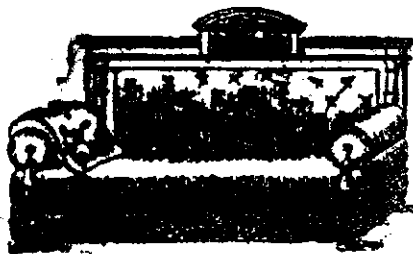

Prima încercare va convinge pe oricine. Prețurent gratis.

(Cs 1462)

KOHN HENRIK tapețier și decorator

Timșoara-Iosefin (Temesvár-Józsefváros) str. Bonaerz 12.

Ko 1565

Execută și reparaază totfelul d'încălziri de tapetierie și decoratorie; ține în depozit mobile excelențe precum stoffe covoare, ruzi de aramă, oglinzi și icoane; mare asortiment de canapele și garnituri engleze executate în atelierul propriu.

Execuție excelentă. — Serviciu prompt. — Prețuri ieftine.

„Vulkán” fântâni cu lanț

recunoscute ca cele mai excelențe dintre toate fabricațiile de acest fel de până acum.

De vânzare exclusiv la fabricantul

IOSIF MARKUCZ

atelier industrial de lăcătușerie

Oradea-mare (Nagyvárad), strada Academiei n-rul 1.

:: Catalog de prețuri franco. ::

Să ne credeți că este în interesul D-tră dacă comandați coasa „Koronagyémánt”.

Cu coasa „Koronagyémánt”

băntuță odată se poate cosi ziua întreagă deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și moi nu se găsesc între ele.

Pentru trăncăia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. la comanda de 10

Prețuri: 1 buc: 1'80 1'90 2' — 2'20 2'40 2'50 2'60 cor. buc. 1 se dă rabat.

Comandele se pot face prin rimiterea banilor înainte sau pe lângă rambursă la Lengyel Testvérek, magazin de coase „Koronagyémánt”.

La 500 Kaposvár, Fő-utca 22 R.

Cine voește să cumpere

INCĂLȚĂMINTE

fabricate în țară într'adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere dela

IOAN VUIA, Sătmar

(SZATMAR) Deák-tér.

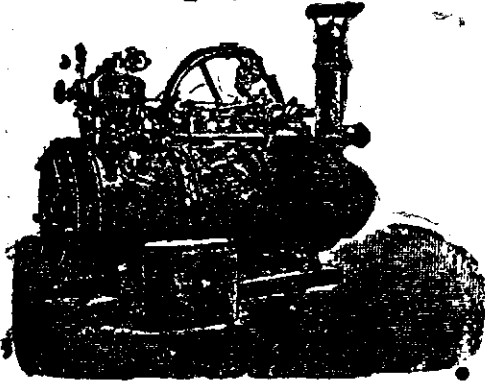
— (In casa lui Keresztes András). —

Ține în magazinul său de ghete bogat asortat numai ghete și ciobote pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuției dragălaşe sunt neîntrecute. — La dorință se pregătesc totfelul de ghete și ciobote după măsură.

Pollák Gyula, faur de cazane

Seghedin (Szeged), Feltámadás-utca 1. :: Telefon: 394.

Atrage atenția on, proprietari de mașini de treerat și de cazane și aduce la cunoștință că și-a mărit și provăzut cu excelențe puteri de muncă

stabilimentul de făurărie de cazane,

se găsește în plăcuta poziție de a executa cu specialitate și grabnic orice lucrare în această branșă, execut casse pentru bani și reparaț pereți de țevi precum și execut părăți de cazane, locomobile, s raformări de locomobile.

Pentru executarea lucrărilor mai mari merg pe cheltuiala mea la fața locului. Execuție excelentă. Prețuri moderate.

Po 1460

Se primesc dol învățcel.

CZIGER LÁSZLÓ

maiestru dipl. pentru instalațiuni de electricitate și gaz lăcătușer și mașinist-electrician

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Teleki nr. 1

Execută totfelul de lucrări electrice, optice și de lăcătușerie, și anume: ferării pentru clădiri, garduri pentru monumente, vetre de fer, uși de fer, rolete de fer pentru prăvălii, mașini de cusut, mașini de scris, biciclete, reparare de gramofone și instalațiuni electrice, străformări de mașini cu aburi și motoare în locomobile.

Magazin permanent de mașini de cusut și accesorii, precum și garnituri de îmblățit. Serviciu prompt, lucru excelent, prețuri ieftine.

Telefon interurban 604.

Telefon interurban 604.

Agentura

principală exclusivă a renumitei fabrici de motoare R. H. LISZTER & Co. Ges. M. B. H. London (Anglia).

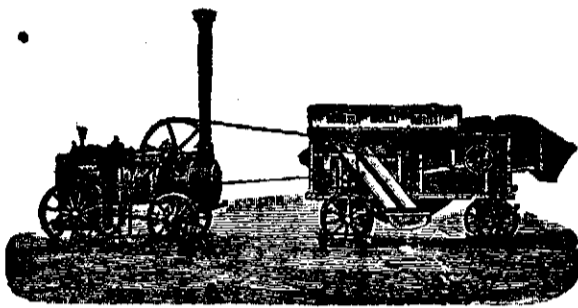
Cele mai noi motoare de benzină, absorbitoare de gaz și motoare cu ulei brut.

Garanță deplină.
Consumație puțină de benzină.

Manuare simplă.
Durabilitate extraordinară.

==== **Fără perturbări în lucrare.** =====

GARANȚA
deplină p. imblătit
și pentru puterea
de lucrare.

CONDIȚII
favorabile de plă-
tire (pe mai mulți
ani).

==== **Schimb de motoare și batoze uzate.** =====

FRĂȚII BURZA

cea mai mare firmă românească,
magazin de motoare, mașini de imblătit
și totfelul de mașini agricole.

ARAD, Piața Boros Béni Nr. 1. (Casa poprie).

Celor interesați le serveste
cu explicații și prospecte.

În scopul de a lega afaceri merge în per-
soană pe cheltuielă proprie la fața locului.

Asortiment colosal

de noutăți de primăvară, pardesiuri pentru bărbați, băieți și copii, haine și pantaloni de modă, cu prețurile ieftine fixe indicate.

Szántó Mór és Társa

magazin de haine **ARAD**, palatul teatrului și colțul străzii Atzél Péter, în par-
ter și la etaj. ● ● ● ● Serviciu prompt.

Firma noastră mai are filiale la:

Miskolcz, Arad, Sătmar, Sighetul-mar-
mației, Sátoraljaujhely, Salgótarján,
Ózd, Rozsnyó etc.

Sa 1078

Prețuri fixe!

Telefon nr. 421.

Noul nostru mare prețurent ilustrat îl trimitem oricui gratis și franco.